

## Vella po pošti:

Za celo leto naprej . . . 28.—  
za en mesec . . . 2.—20  
za Nemčijo celoletno . . . 29.—  
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

## V Ljubljani na doma:

Za celo leto naprej . . . 24.—  
za en mesec . . . 2.—  
V upravi prejemam mesečno . . . 1.80

## Sobotna izdaja:

za celo leto . . . 7.—  
za Nemčijo celoletno . . . 9.—  
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

## SLOVENEK

## Inserati:

Enostolpna petlirvsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 3) v  
za dva- in večkrat . . . 25.,  
pri večjih naročilih primaren  
popus po dogovoru.

## Poslano:

Enostolpna petlirvsta po 60 vln.

Izhaja vsak dan, izven ob nedelje in praznikih, ob 5. uri pop.  
Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.  
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74

## Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštnih branilnic avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 128.

## Ministrstvo Clam-Martinic.

Dr. pl. Spitzmüller odložil sestavo ministrstva. — Nov kabinet. — Nemški minister krajan.

Dunaj, 20. decembra. Z ozirom na celokupen politični položaj je položil tajni svetnik dr. pl. Spitzmüller poverjeno mu nalogo za sestavo novega ministrstva zopet v cesarjeve roke.

Sestavo novega kabineta je poveril cesar grofu Clam-Martinicu. Ta je listo novih ministrov že predložil cesarju.

## Sestava nove vlade.

Dunaj, 20. dec. Nova vlada je sestavljena:

Ministrsko predsedstvo in poljedelstvo: grof Clam-Martinic.

Notranje stvari: baron pl. Handel.

Pravosodje: baron pl. Schenk.

Trgovina: dr. Urban.

Nemški minister krajan: Baernreither.

Javna dela: baron pl. Trnka.

Pouk in bogočastje: baron pl. Hussarek.

Železnice: baron pl. Forster.

Deželna bramba: baron pl. Georgi.

Gališko ministrstvo: dr. pl. Bobrovski.

Cesar Karel se je vrnil s potovanja na laški bojni črti. Designirani ministrski predsednik dr. pl. Spitzmüller je poročal monarhu o novosestavljenem kabinetu in o vodilnih temeljnih idejah novega ministrstva. Kakor se da posneti iz časopisja, je bila krona mnenja, da mora novo ministrstvo rešiti vsa pereča politična vprašanja in ne samo posameznih. Dr. pl. Spitzmüller je začel tedaj izdelovati nov načrt za sestavo kabineta. Časopisje je vedelo poročati, da je naletel pri tem na resne in velike težkoče. In danes izvem, da je dr. pl. Spitzmüller odložil svoj mandat za sestavo novega kabineta in odstopil kot ministrski predsednik. Cesar je poveril sestavo novega ministrstva grofu Clam-Martinicu, poljedelskemu ministru v dr. Koerberjevem kabinetu. Grof Clam-Martinic je to nalogo prevzel in stopil pred cesarja s perfektno listo članov novega kabineta.

In danes imamo novo ministrstvo. Najmarkantnejše osebnosti v tem ministrstvu so Clam-Martinic, ki je poleg ministrskega predsedništva prevzel tudi poljedeljsko

ministrstvo, dalje notranji minister baron pl. Handel, finančni minister dr. Spitzmüller in pa zupnika združenih nemških strank trgovski minister dr. Urban in nemški minister krajan dr. Baernreither. Novi ministri so večinoma moške, ki so bili izbrani za dr. Spitzmüllerjev kabinet. Zanimivo je dejstvo, da je sedaj zopet upostavljena inštitucija nemškega ministra krajana.

Kakor se sklepa iz te nenadne spremembe na krmilu države, stoje sedaj v ospredju avstrijskega političnega življenja še vsa druga važnejša vprašanja kot je n. a. g. d. b. a. Današnja »Tagespost« potrdja, da si je stavil novi ministrski predsednik grof Clam Martinic za svoj cilj, da bo zastopal z vso odločnostjo avstrijsko državno misel. Iz tega vzroka svari »Tagespost« Nerpe, naj novega predsednika, vkljub temu, da ima zveze s Čehi, že a priori ne odklanjajo. V splošnem pa sprejemajo Nemci okrog »Tagesposte« novega ministrskega predsednika zelo hladno in pojo slavospeve dr. Urbanu in dr. Baernreitherju in hočejo delati razpoloženje kot da bi bila pravzaprav ta dva duša celega novega ministrstva, ki bosta rešila celo situacijo. Posebno o dr. Urbanu naglašja »Tagespost«, da je vstopil v vladno ne le na poziv nemških nacionalcev, ampak tudi na poziv nemških krščanskih socialcev. Dr. Urban — zaupnik Nemcev — je po mnenju »Tagesposte« poklican, da izvrši pogodbo z Ogrsko in uredi trgovsko in carinsko zvezo z Nemčijo na podlagi spornizuma vlad Avstrije in Ogrske.

Prisrčnejše pozdravlja novega ministrskega predsednika »Grazer Tagblatt«, ki je napisal sledeče besede: Ministrski predsednik grof Clam-Martinic spada k onim članom konservativnega veleposestva, ki so izvršili med vojno važno spremembo svojih političnih nazorov in se danes javno oglašajo za potrebo nemškega državnega jezika in za avtonomijo Galicije. — Na drugem mestu pa poroča »Grazer Tagblatt« z vidnim zadoščenjem o programu novega ministrskega predsednika, ki obsega tudi preureditev razmer v Avstriji v zmislu državnega jezika, novega poslovnika itd. Istotako, da je stavil grof Henrik Clam-Martinic dne 10. decembra pri seji konservativnega veleposestva predlog, naj sklene stranka, da noče imeti več nobene nekega stika s Čehi, ker so zasledovali dosedaj tako politiko, ki je postavljala v nevarnost notranjo in zunanjo varnost monarhije. S takimi politiki ne sme imeti ustavpverno veleposestvo več nobene zveze. S tem predlogom je ostal grof Clam-Martinic v manjšini, nato je izstopil s knezom Windisch-

grätzom in nekaterimi drugimi člani iz stranke. Za predsednika konservativnega veleposestva je bil izvoljen nato knez dr. Friderik Schwarzenberg. — Odgovornost za te vesti prepuščamo »Grazer Tagblattu«.

Treba pa je vse enake in podobne vesti v nemškem časopisju na podlagi skušenj iz zadnjih dni vzeti z vso rezervno. Po načelu »der Wunsch ist der Vater des Gedankens« so napisali nemški listi na račun dr. Körberja in dr. Spitzmüllerja marsikateri stavek, katerega so morali pozneje preključavati.

Za nas Slovence zadostuje za enkrat zagotovilo, da si je stavil Clam-Martinic za nalogo, zastopati z vso odločnostjo avstrijsko državno misel. Prva avstrijska državna misel pa obstoji v pravičnosti do vseh avstrijskih narodov in enakopravnosti v Avstriji narodov. Če bo Clam-Martinic to hotel, pozdravljen!

Na listi novega ministrskega predsednika se blesti ime nemškega ministra krajana. Kje je minister, ki bi zastopal jugoslovanske interese?

## Henrik grof Clam-Martinic

je bil rojen 1. januarja 1863. Njegov oče, Rihard grof Clam-Martinic, je bil podpredsednik poslanske zbornice. Novi ministrski predsednik je spremljal rajnega prestolonaslednika nadvojvoda Franca Ferdinanda na njegovem svetovnem potovanju in je bil tudi pozneje njegov osebni prijatelj. Leta 1894 ga je veleposestvo izvolilo v češki deželni zbor; 1902 je bil imenovan za dosmrtnega, pozneje za dednega člana gosposke zbornice. V gosposki zbornici je pripadal desnici. V delegacijah se je posebnost zanimal za vprašanja armade. Kot namestnik načelnika kluba konservativnega veleposestva v češkem deželnem zboru se je njegovo ime večkrat imenovalo, ko so zastopniki konservativnega veleposestva posredovali med Čehi in Nemci. Ko je bil leta 1913 izvoljen za načelnika desnice v gosposki zbornici, katero je prej vodil grof Thun, je pričel vplivati tudi na parlamentarno politiko. Zadnje čase se je živahno zavzemal za to, da bi pričel parlament zopet delati. Ko je izbruhnila vojna, je služil v armadi kot ritmajster konjenice, dokler ni vstopil 31. oktobra kot poljedelski minister v Koerberjev kabinet.

## Dr. Jožef Marij Baernreither.

novi nemški minister krajan, je bil rojen 1. 1845. v Pragi. Po končanih pravnih študijah na vseučiliščih v Heidelbergu in v Pragi je vstopil leta 1871. v državno službo. Do leta 1885, ko je bil izvoljen državno poslanca, je služil kot ministrski podtajnik v pravosodnem ministrstvu. Od leta

1873. do 1883. je bil poslanec češkega deželnega zbora, zastopal je veleposestvo; leta 1901. je bil zopet izvoljen v češki deželni zbor. Veleposestvo v Hebu ga je izvolilo leta 1885. v državni zbor. V poslanski zbornici se je posvetil posebno pravnim in gospodarskim vprašanjem. Tudi znanstveno je veliko pisal posebno o delavskem varstvu, a tudi o drugih vprašanjih. V Thunovem ministrstvu je bil trgovski minister. Pozvan je bil pozneje v gosposko zbornico. Leta 1898. je postal tajni svetnik in je bil odlikovan z redom železne krone I. vrste.

## Dr. Karel Urban,

novi trgovski minister, zastopa kot državni poslanec 97. volilni okraj na Češkem. Je bogat mož: pivovar in večkratni hišni posestnik v Pragi. Dr. Urban je bil intendant nemškega gledališča v Pragi, predsednik kmečke banke v Pragi; predsednik akcijske pivovarne v Plznu, svetnik trgovske zbornice v Pragi, prvi ravnateljki svetnik češke hranilnice. Dr. Urban je bil leta 1901. odlikovan z redom železne krone 3. vrste, leta 1906. pa s komturnim križem Franca Jožefovega reda.

## Erazem baron pl. Handel,

novi notranji minister, je bil namestnik na zgornjem Avstrijskem. Pod Stürgkhom je začel nekaj mesecev vodil notranje ministrstvo, ko se je bil podal takratni notranji minister princ Hohenlohe na dopust. Vrnil se je na svoje mesto kot namestnik v Linc, ko je postal dr. Körber ministrski predsednik.

## Dr. Jožef baron pl. Schenk,

novi pravosodni minister, je bil tretji senatni predsednik upravnega sodišča. Od 1. 1913. je tajni svetnik, član in komisar judicijne in državnopravne znanstvene komisije. Schenk je bil leta 1890. odlikovan z viteškim križem Franca Jožefovega reda, leta 1902. z viteškim križem Leopoldovega reda in leta 1910. z železnim križem 2. vrste.

## Pred dr. pl. Spitzmüllerjevim odstopom.

Dunaj, 19. decembra. »Neue Fr. Presse« piše glede sestave kabineta: Spitzmüller hoče na podlagi današnjih poročil sestaviti kabinet z ozirom na celokupen političen položaj. To naziranje mora spremeniti predpogoje za sestavo kabineta. Pogajanja so došla čisto na nov temelj. Razgovori s parlamentarnimi osebami bodo privedli — kakor je bilo že včeraj mišljeno — do rezultata, da se bodo začela že sedaj vsa politična vprašanja, n. pr. o mejah uporabe § 14., o bodočnosti parlamenta, avtonomiji Galicije, državnem jeziku, novem poslovniku itd.

## LISTEK.

## Beli gozd.

Milijoni snežnih kosmičev, ki so že od ranega jutra jemali poglede, zapletali se v brke in obrvi, so prenehali padati na zemljo. Svinčeno težki oblaki so se pretrgali na enem mestu, skozi razpoko je pogledalo svetlo nebo in vrglo žarke — kot smeh — na prostorno gozdno poljano. V nepravilnih lisah se je zasmejal solnce na novozapalem snegu, prodirajoče skozi visoke krone vej, obložene z belo težo, zibajoče se nalahno, kot bi se vendar bale, da jim ne uide to sladko trpljenje, pod katerim bolno ječijo. Zdelo se mi je, da se te obložene veje v poltistem trpečem jeziku pogovarjajo med seboj. Tuintam je bilo snežno breme čofotnilo na tla in se vdrl v odejo, ki je pokrivala zemljo. Ali se je pa odlomila veja in omahnila v smrtnem jeku ob deblu kot mrtva roka ob telesu in je zajel cel gozd, kot bi se bal iste usode. Čudovit je ta govor gozda, to trpljenje v drevesih, ki je vse prej nekaj sladkega kot strašnega, tisto zgibanje, lomenje in utripanje, ki nima primera v prirodi, ki navda človeka s svečanostjo in strahom.

Debla dreves so se risala na belino, ogromna debla z vejami čez pot, ki so vi-

dela najrazličnejše potnike v ti gorski samotji. Še nikdar niso videla takih potnikov, kot jih zrejo ta čas preseljevanja narodov, ko se zgrinjajo sinovi tirne zemlje in gredo v procesijah v peklo, ki divja tam za grebenom neizmernega gozda kot morje.

Sledovi v sneg so bili deloma zabrisani, a po neenaki in razorani gladini v sneg je bilo spoznati, da so šli pred nami mnogi. Klici, ki so sledili v neki razdalji, so naznanjali, da nam sledijo ljudje. Gozd je požiral vase stopinje in prižgal govor naših ust. Neskončnih debel ni bilo konca, kot da gre pot v večnem krogu. Črna ptica se je splašila in zaplahutala s peruti v zasnežene veje — slop snega se je vsul in za trenutek zakril debela v beli neprosojni šal.

Obstali smo. Pred nami je bilo skalnato brdo z visokimi debli. Gozda še ni bilo konca. Zdelo se je pač, da sije skozi debela jasa, na kateri bi se moglo odpočiti oko, a šli smo mimo nje in niti pozneje je nismo videli od blizu. Kaj je tedaj? Izza roba neskončnih dreves je zabobnelo v težkem, neenakem ritmu in pretreslo ozračje. Topovil Gozd je zajel v svoji trdni bolesi, dvoje ptic je prerezalo mrežo zasneženih vej in se s krikom izgubilo. Instinktivno smo upognili telesa. Ječanje odmeva se je plazilo od debla do debla in umrlo v globini dreves.

Umolknilo smo. Samo eno čustvo je

dobilo izraza v nas: Bližamo se oni zemlji, ki jo kliče naše brepenenje, ki pa je zavita v ogenj in dim. Tudi vojaki, ki so šli za nami med sencami starih dreves, so utihnili popolnoma. Samo bobnenje je rezalo zrak in polnilo naše duše.

Kdaj se sem bil tu in sem šel skoraj isto pot? Bila je pomlad takrat. In kot se je danes odelo dreve v belino snega, je bilo takrat bogato obloženo z zelenjem, vesel šepet je šel pod drevesi, ptice so prepevale, zibajoče se koncem vej in hvalile solnce, ki je pogledalo iz jutra in hitelo na večer, tja čez zelene holme in furlansko nižino v Italijo. Izza debel gozda se je takrat zaslišal glas zvona, znamenje, da je blizu vas, kjer žive ljudje v tihi sreči. Klic otrok je zazvenel. Ko sem stopil na travnik, so me pozdravile cvetice, na polju so se mudili ljudje pri delu. Tam doli v nižini je sijala Vipavska dolina kot vrt, Gorica, ki se mi je zdela kot lep Marijin oltarček v maju, furlanska nižina s srebrno čistim trakom Soče, Brda in Italija, ki ni imela tako strašnega odmeva za naša srca, kot ga ima danes.

Danes ni glasa zvonov, ne kliče otrok, ki se sankajo. Mrko zro drevesa in samo ječijo, ječijo, mrko zre stari Čavn, ki ni doživel še ničesar podobnega do svoje prave starosti. Ko so za hip prenehala debla in se je odprla plan in pogled v daljo, smo obstali. Sneženi pas ni segal v dolino, iz-

gubil se je kot prozorna tanciča pod hribom. V nižini in višini je pokalo in sikalo, dimi so naznanjali mesto razdejanja. Nad vipavsko dolino je ležala siva, težka koprna, ki je vzbujala ožostnost. Kras, zavil v gromenje in lomastenje boja, je kazal črno sliko — na strani proti našemu morju je visela stena temnih oblakov in se ni zganila, kot da je okamenela. Samo nad Gorico je sijalo solnce in se slikalo z živo barvo na bele hiše med golim drevjem. Tanka tačica je bila nad mestom, nejasno smo me zrla iz solnca njene oči. Zgela se mi je žalostna, polna pričakovanja. Njen lep smeh, vjet v spono najgroznejšega, kar je kdaj občutilo človeško srce in kar more doprinesti celo usoda sama, čaka vstajenja. Kako rad bi ti pomagal, zapuščena devica, oživel te z novim pestrim življenjem, stegnil ti roko, pa sem kot Mojzes na gori in ne morem k tebi. Tuja kri se steka v te preko srebrnega traka Soče, tabori na tvojem lepem polju, hodi po tvojih drevoredih. Furlanija, ki ti leži ob strani, je žalostna kot ti, Brda čakajo novega solnca. . . . Sto čustev je slo skupzi srce. Ni bilo časa. Komaj, da smo se ustavili in zasenčili oči.

»Kaj je tam?«

»Tam so severnoitalske gore. Glej, Matijur, Kolovrat. . . . Tu naše gore. . . . Vprašaj, kaj je tam doli? Naše postojanke, ki so trdne. Vas Trnovo na oni strani, mrtva in izpraznjena. Ne delaj obrazov in ne

Po tej spremembi bi imelo samo prehodno pomen, ako izmenjemo razširjena imena posameznih ministrov. Novo ministristvo mora poseči neposredno v celokupno politiko. Bodoči dnevi bodo prinesli o izpeljavi tega načrta jasnost.

#### Dr. pl. Spitzmüller pri cesarju.

Dunaj, 19. dec. Dr. pl. Spitzmüllerja je sprejel cesar v enourni avdienci. Nato je imel ministrski predsednik enourn razgovor s knezom Fürstenbergom. Kakor poroča »Neues Wiener Tagblatt«, kandidira za bodočega železniškega ministra polkovnik Ivan Straub, načelnik vojnih železnic pri armadnem vrhovnem poveljstvu. Kombinacija, da bi sprejel dr. Urban trgovsko ministristvo, se ni uresničila.

#### Vstop dr. Urbana v novo vlado.

Dunaj, 21. dec. (Kor. ur.) »Deutsche Nachrichten«, oficijelno glasilo nemške narodne zveze, poroča: Graf Clam Martinic je dr. Urbana vprašal, če bi kot trgovski minister vstopil v njegovo vlado. Včeraj dopoldne je dr. Urban poročal o tem načelstvu narodne zveze, ki je sklenilo, da vstopu dr. Urbana v vlado pritrdi z pogojem, če ne bi ugovarjala kršč. socialna stranka. Uvedli so pogajanja s kršč. socialno stranko; obe stranki ste se sporazumeli v tej smeri, da sta dovolili in izrazili željo, naj vstopi v vlado dr. Urban. O tem so grofa Clama Martinica obvestili. Na včerajšnjem skupnem shodu nemške narodne zveze so vzeli na znanje, da vstopi dr. Urban v novo vlado, ki je poklicana, da ustvari predpogoje parlamentarnemu-uspešnemu delu; poslancu dr. Urbanu se je pa izrazilo trajno zaupanje. Načelstvo in ves zbor je to sklenil po stvarnem posvetu, na katerem se je splošno izražalo mnenje, naj vlada prej ko mogoče ustvari vse predpogoje, ki bi omogočili ozdravljenje naših državnih razmer in da bo ureditev prehrane napotila v pravo smer.

#### Nemška nacionalna zveza.

Dunaj, 20. decembra. Pričetek današnje plenarne seje nemške narodne zveze se je nekoliko zavlekel vsled zborovanja klubovega predsedništva o sedanji krizi. Navzočih je bilo 52 poslancev, toda pričakujejo se z opoldanskimi vlaki še drugi udeleženci. Pri seji predsedstva je poročal dr. Urban o dogodkih pri sestavi kabineta. Nato se je stopilo v stik s krščanskimi socialci. Soglasno se sprejme od nemških nar. radikalcev izdelan program nemških zahtev.

Za predsednika je bil izvoljen z 51 glasovi dr. Grob. Za podpredsednike pa dr. Damm in Wolf. V predsedstvo se izvolijo: Bachmann, Roller, Teufel, Hummer, Heine, Bodirsky, Wallner, Herzmansky, Luksch, Schreiner, Keschmann, Nagele, Steinwender, Stölzl, Urban, Denk, Dinghofer, Pantz, Hartl, Waber, Knirsch, Farnet.

#### »Prager Tagblatt« in nemški radikali.

»Prager Tagblatt« svari v torkovi številki nemške radikale, naj bodo previdni in naj preveč ne kričijo glede nemškega državnega jezika, ker bi utegnili s svojim krikom res doseči, da bi nemški državni jezik ne bil izpeljan.

#### Autonomija Galicije.

Dunaj, 19. dec. Danes se je sestel pododsek parlamentarne komisije poljskega kluba, da se posvetuje o avtonomiji Galicije. Istočasno s splošnim razmotiranjem o razmerju Galicije do države se je dotak-

izbiraj čustev, ko je vse trdo in neusmiljeno. Tam so Lokve... To pobočje do Gorice je vse pod ognjem. Pojdimo!

Svetla razpoka na nebu se je zaprla, svinčeni oblaki so se zopet strnili, težek mrak je legel na zemljo. Izgubili smo se zopet v gozd, izza dreves pa je sijala še vedno dolina, ki je bruhala z vso silo ogenj in pogubljenje. Čudovit prizor, ki sem ga doživel prvič in zadnjič v življenju. Iz bobnenja se je odtrgal žvižg, ki je v loku preletel višino in vgasnil — a v naslednjem hipu se zopet razžarenil v tresk in kot bi padla neizmerna teža na del gozda, da je krahnilo s silovito silo in se zlomilo med debela, ki so zakričala v jeku od drevesa do drevesa kot mi, ki smo okameneli. Sneg se je vsul z debel, beg ptic... krik... Zopet tiho. Kje se je to zgodilo? Drevesa so nevidno trepetala in niso znala odgovora.

»Granata je bila namenjena v vas, pa je padla v gozd. Od tu vas ni daleč in ne razdeljanje granate...«

Plaha žival je prihitela nasproti in planila z dolgimi skoki v gozd: belina jo je zavila v neprodinost... Kamor se je bila med drevesa zlomila smrt, je zijala rana umazanega snega, zemlje, zlomljenih vej, malo steblo je ležalo prelomljeno počez, odlomljen vrh, ki se je še držal in je nihal ob debli kot ogromno nihalo, ki meri trenutke groze. Ogročno nihalo, ki meri trenutke groze.

Sneg je pričel zopet naletavati, in šumel s pritajenim šepetom, zagrinjal očem debela in pot, se lepil na obleko in poljubljal s svojim hladom roko in obraz. V cellem gozdu se ni ničesar zganilo kot v velikem pričakovanju nečesa. —bv—

nil pododsek tudi drugih političnih pereh virašani

## S polovanja cesarja Karla ob kraški bojni črti.

Cesar Karel vnovič pohvalil 17. pešpolko. — Cesar priznava požrtvovalnost slovenskega naroda.

V »Edinosti« citamo o sprejemu cesarja Karla v Trstu: Naj omenimo par epizod s tega sprejema, ki so za naš narod posebno častne in laskave. Ko je njegova ekscelencija, gospod namestnik, predstavil odvetnika dr. Rabla, je ta pripomnil, da je bil tudi vojak. Na vprašanje vladarjevo, pri katerem polku je služil, in na odgovor, da pri 17. pešpolku, je vladar vzkliknil živahno: »A, to je vrl polk!« In ko je dr. Rabl pripomnil, da je ta polk videl »na delu« v Bosni in Hercegovini, pri Plevlju in Jajcu, je vzkliknil cesar: »Tudi sedaj se drži ta polk odlično!«

Dr. Wilfana in dr. Abrama je predstavil namestnik izrecno naglasivši, da sta to vodilna moža v slovenski stranki. A vladar je v svojem nagovoru na dr. Wilfana s posebnim poudarkom in glasno naslovil slovenske besede, da ga veseli, da vidi pred seboj tudi zastopnike slovenskega naroda na Primorskem, ki je v teh težkih časih podal mnogo dokazov požrtvovalnosti in domoljubnega sočutja! Nikdar še ni prišla ob tako slovesni priliki in s tako visoke strani do izraza enaka cena in enaka vrednost našega življa na Primorskem. Vladar je podal sijajen zgled, kako je treba ravnati v tej državi narodov. Ali se bodo temu zgledu posvečene osebe na prestolu mogli odtezati odslej vsi tisti, — ki se jih tiče?!

### Odklanjeni mir.

Ententa se bahavo šopiri — ona je »zmagała«, ona »ne potrebuje miru«. Kakor je bilo pričakovati, je mirovna ponudba od zaslepljenih naših sovražnikov odklonjena, mirovno vprašanje pa s tem še ni izginilo s površja. Ententa išče nadaljnih bat in dobila jih bo. Avstrija in Nemčija sta stavili mirovno ponudbo v zavesti svoje moči, v zavesti, da močni in nepremagani izpričate stališče človečanstva. Naši nasprotniki pa govore samo o »uničenju«. Že dosednji dogodki treh let bi jih morali prepričati, da o uničenju centralnih sil ne more biti govora. To skoro gotovo tudi izprevidijo, samo priznati jim je to še težko, ker so bili pregostobesedni s takimi obljubami. Ententa bo kmalu ubrala milejše strune — presenečenj za svoje nasprotnike centralne sile še niso izčrpale.

»Brez zadoščenja mir ni mogoč.« pravijo nasprotniki. Kako zadoščenje hočejo? Oni so napravili načrt, da se mora razkosati in uničiti Avstrijo, umoriti so Franc Ferdinanda in njegovo soprogo — ali ni bila skrajna velikodušnost nepremagane Avstrije, da je ponudila roko v spravo? Nasprotniki so z Avstrijo hoteli uničiti in razkosati tudi naš narod, ki naj bi bil plen zemljelačnih tujcev. Zato vzbuja hinavski odgovor entente samo naše zaničevanje in ogorčenje. Poznamo načrte naših sovražnikov in znali jih bomo preprečiti!

Odklonitev mirovne ponudbe — le še formalna stvar.

Haag, 20. decembra. »Courant« piše: Da mirovna ponudba ni prinesla miru, je gotova stvar. Entente sile se posvetujejo le še o obliki odklonitve, da odvrnejo od sebe odij.

Sporazum odgovori na mirovni predlog osrednjih velesil po božičnih praznikih.

Genf, 20. decembra. »Matin« poroča: Sporazum bo izročil nevtralnemu posredujočim velesilam svoj odgovor na mirovno ponudbo osrednjih velesil po božičnih praznikih.

Iz govora angleškega ministrskega predsednika.

London, 19. decembra. (Kor. ur.) Ministrski predsednik Lloyd George je včeraj v svojem govoru še izvajal: O nemški noti se še niso izmenjavali nazori, pač pa o noti po konclerjevem govoru. Veseli me, ker morem izjaviti, da smo vsi, vsak za se, prišli do istih zaključkov. Zelo me veseli, ker sta Francija in Rusija odgovorili prvi. Brez ugovora jim gre pravica, da sta prvi odgovorili na tako vabilo, ker stoji sovražnik na njunini zemlji in prenašati večje žrtve.

V imenu vlade ta odgovor jasno in končno podpiram. En mož, ali pa krog ljudi, ki bi izključno ali brez zadostnega povoda želeli, naj bi se tako strašen boj, kot je sedanj, podaljšal, bi si svojo vest obremenili s takim zločinom, da bi ga tudi ocean ne opral. Na drugi strani bi na tisti mož ali krog ljudi, ki bi radi utrujenosti ali iz obupa hoteli popustiti boj, ne da bi se dosegel najvišji smoter boja, zakrivil bojazljivost, ki bi rodila težke posledice.

Ne godi se prvič, ko pomagamo, da se strmo glavi vojaški despotizem. Lahko spomnimo na enega največjih teh despo-

tov. Kadar mu je pri izvedbi njegovih ničvrednih načrtov kazalo, se je zelo rad posluževal krinke angelja miru. Naše prednike je enkrat prevahal; britko so se z Evropo vred za to kesali. Tisti despot je izrabil pridobljeni čas za to, da je reorganiziral čete za še hujši napad na svobodo Evrope kot kdaj prej.

Noto moramo za to presoati z precejšnjo mero vznemirjenja. Sodimo, da moramo vedeti, predno se moremo v ugodnem smislu pečati z vabilom, da je Nemčija pripravljena pritrditi edinim pogojem, ki omogočujejo, da Evropa doseže in ohrani mir. Ti pogoji so: popolna obnovitev, popolno zadoščenje in učinkujoče jamstvo. Pravo vsebino govora državnega kanclerja tvori odklonitev teh edinih pogojev, ki edini morejo mir omogočiti.

London, 19. decembra. (K. ur.) Lloyd George je dalje izvajal: Sporazum je pričel vojsko, da brani Evropo proti napadu pruskega vojaškega gospodstva. Ker jo je pričel, mora vztrajati v tem, da mora biti konec le tak, da bo dana najpopolnejša in najbolj učinkujoča možnost, da ne bo pruska vojaška kasta resno nikdar več mogla motiti miru Evrope. (Pritrjevanje.) Prusija je bila, odkar se nahaja v rokah te kaste, hudoben, prevzet, žugalen, železo žreči, pogodbe prezirajoč sosed, ki je eno lepo ozemlje za drugim vzel svojemu slabemu sosedu. Vedno je bil neprijeten in mir kakeč sosed v Evropi. Celo mi, ki nas proti njemu varuje široko morje, vemo, kaki, nemir povzročujoči činitelji so bili Prusi s svojimi trajnimi grožnjami na morju. Grozna blaznost bi bila, če bi ne gledali na to, da to rožljanje sabelj na cestah Evrope, to vznemirjanje vseh mir ljubečih državljanih bi zdaj morali smatrati za napad na mednarodno pravo. Čakati hočemo zato, dokler ne bomo čuli, kakšne pogoje in jamstva nudi nemška vlada. Dokler se to ne zgodi, bomo še rajši zaupali nezrušeni armadi.

Lloyd George se je na to pečal z nujnimi nalogami, ki jih mora rešiti vlada. Izpopolniti se mora mobilizacija, da bo še bolj učinkovala. Če kdo zaupa novi vladi za to, ker misli, da se bo kmalu dosegla zmaga, se bo varal. Mračen opis vojaškega položaja bi ne odgovarjal resnici, a podati mora resen opis. Rumunski neuspeh je bil nesreča, a temeljnih dejstev vojske ne izpreminja. Upati še celo smemo, da bo rodil dobre posledice, ker opozarja zaveznike na očitne napake njih organizacije. Kar le moremo, delamo na to, da ta nesreča ne bo postala še hujša. To je povzročilo, zakaj smo v zadnjih dneh tako krepko na Grškem nastopili. Tam se ne moremo izpostavljati nevarnosti. Sklenili smo, da bomo storili končni, odločilni korak. Sodim, da se je posrečil. O naši končni zmagi sem danes ravno tako prepričan, kot sem vedno bil, če bo narod ravnatoko vztrajno in hrabro in požrtvovalno vztrajal kakor velika armada ob Somme. (Živahno pritrdjevanje.)

Glede na sestavo vlade, v kateri je delavska stranka močnejše zastopana, je rekel Lloyd George, da se ni mogoče vojskovati brez polne in neomejene podpore delavstva.

Glede na vprašanje o preskrbi z živili je Lloyd George naglašal, da je bil svetovni pridelek žita slab, da so izvozne možnosti iz Amerike in iz Kanade nesrečno omejene in da je bila angleška žetev slaba. V teh okolišnih vprašanje podmorskih čolnov ni najvažnejša stvar. Potrebno je, da se pridelovanje in razdelitev živil nadzoruje. Ves narod se mora za to odpovedati razkošju in dobremu življenju. Naše armade naj preženo sovražnika iz Francije in iz Belgije in naj ga pode čez Reno, a če narod ne bo prevzel del bremen na svoje rame, mu zmagoslavje ne bo ničesar koristilo. Vlada sodi, da so potrebni drastični koraki in bo o tej stvari kmalu naznanila svoj načrt.

#### Shodi miroljubov na Angleškem.

Rotterdam. Za božič so sklicali prijatelji miru shode v Londonu, Glasgowu in v Manchesteru, na katerih bodo razpravljali o mirovni ponudbi.

#### Iz Vatikana.

»Secolo« javlja iz Rima: Iz Vatikana javnost ničesar ne izve o mirovni ponudbi Nemčije, a v kuriji se le opaža velika živahnost. Sv. oče in njegovega tajnika je obiskalo veliko kardinalov in dostojanstvenikov; med njimi bivši dunajski nuncij kardinal Scapafatti, westminsterski in monakovski nadškof in kar se je poročalo, poslaniki Anglije, Belgije in Španije. Zasebno se poroča 19. t. m. iz Rima: Sv. oče je sklenil, da v mirovnem vprašanju ne bo interveniral in da ne bo priporočal, naj se predlog sprejme, ker se boji, da če to stori, bi za odklonilni odgovor sporazuma pripisovali njemu odgovornost.

#### Heemskerk o miru.

Nekdanji nizozemski ministrski predsednik Heemskerk je izjavil, da po njegovi sodbi še ne bo kmalu miru. Nevtralne države se bodo še težje kot dozdaj vzdržale vojske.

#### Peter Carp o položaju.

Vojni poročevalec lista »Pesti Hirlap« se je razgovarjal v Bukarešti s Petrom Carpom. Carpa je vprašal, če je res v kronskem svetu izjavil, da želi poraza svoje domovine. Carp, ki je rekel že prej, da ne bo govoril o politiki, je zamahnil z roko, češ da gre pri tem vprašanju že za politiko. Neki drugi rumunski politik, ki je bil navzoč, je za Carpa takole odgovoril: Poročilo v taki obliki ni resnično. Deistvo je pa, da je Carp v kronskem svetu kralju razlagal, da se igra s krono in da bi zmaga Rusije pomenjala veliko nevarnost Rumuniji. Izvajal je, da bi poraz domovini le koristil. Na vprašanje, zakaj je Rumunija, ki baje tako simpatuje z Nemčijo napovedala vojsko, je rumunski politik odgovoril: »Ne vprašajte o tem Rumuna, marveč Nemca kralja Ferdinanda. Sicer je pa delalo politiko le nekaj ljudi, ne pa ljudske množice.« O bodočnosti Rumunije je rekel Carp previdno, da ne pozna namenov Nemčije z Rumunijo, a gotovo o naši bodočnosti rumunski parlament ne bo odločeval. O Lloyd Georgeju je rekel Carp: »Ta mož bo svojo domovino popolnoma uničil.«

#### Švica in skandinavske države posredovalke miru?

V nizozemskem državnem zboru je neki poslanec izjavil, da bi Švica in skandinavske države rade posredovale za mir in da žele skupnega nastopa v družbi z Nizozemsko. Priporočal je, naj bi bila v tej zadevi nizozemska vlada živahnješa.

### Hrvatski sabor.

Zagreb, 20. decembra.

Današnje sejo otvori dr. Medaković ob 11. uri. Sklicevaje se na poslovnik govori prvi posl. Peršić, ker ni včeraj glasoval več kot 29 poslancev.

Poslanec Radić in tovariši so vložili nujni predlog, naj se odpokličejo vsi hrvaški zastopniki iz različnih mažarskih central, vlado pa pozivajo, naj na Hrvatskem ustanovi podobne centrale. Dr. Šurmin in tovariši (hrv.-srb. koalicija) so vložili protipredlog, naj se ne prizna nujnosti temu predlogu, ampak naj se ga odstopi odboru za notranje zadeve, kateri mora o njem poročati tekom osmih dni. Poslanec Radić utemeljuje svoj predlog, Šurmin pa protipredlog. Pravaška poslanca Peršić in dr. Kiš odklanjata v imenu svojih strank koalicijski protipredlog. Oba pravaška poslanca trdita, da sabor ne bo dolgo časa zasedal, ker bo ban po sprejeti indemniteti iz strahu pred adresno debato in pred posledicami kronanja sabor odgodil in tako sabor ne bo prišel do besede. Dr. Šurmin pravi, da je koalicija že imela glede tega z vlado nekaj konferenc, ker vsi delajo na to, da se ta zadeva reši čim prej in čim bolje. Končno je protipredlog dr. Šurmina soglasno sprejet. — Predsednik nato naznani dnevni red za četrtek. Na dnevnem redu je indemnitetna razprava. Posl. Peršić odklanja ta predlog, ker sabor še ni imel priložnosti, da bi razpravljal o adresi na kralja, ki je veliko bolj važna kakor pa glasovati zaupnico banu. Poslanca Pavunić in Radić ravnatoko odklanjata predlog vlade. Predlog predsednika sabora večina sprejme. — Prihodnja seja v četrtek ob 10. uri dopoldne. — Današnja seja se zaključuje ob tri četrti na dve.

### Iz seje kranjskega deželnega šolskega sveta.

Ljubljana, 20. dec. 1916.

Stalno se nameste: a) v logaškem okraju: Kenda Franciška v Zadlogu; Prudič Ana v Cerknici; Rihtaršič Franciška v Sp. Logatcu; Trampuš Alojzija na Planini; Stenovec Ivan in Tepina Valentina v Zireh; b) v radovljiskem okraju: Stupica Ivan, nadučiteljem v Mošnjah; Locker Emil, nadučiteljem v Belpeči; Črne Marija v Kranjski gori; Kramas Olga v Srednjivasi v Bohinju; Jeglič Marija na Koroški Beli; c) v novo-meskim okraju: Dequal Ciril, nadučiteljem v Ambrusu; Zadnik Neža v Ambrusu; Hribar Antonija v Gabrijah; Jeraj Katarina in Hafner Kristina v Žužemberku; Andrejčič Olga v Stopičah; Kern Marija v Žvirčah; Mikolič Josipina na Čatežu, Kalan Maks, nadučiteljem v Brusnicah; d) v kamniškem okraju: Terpinec Franciška v Blagovici; Plevelj Vladimir v Blagovici; Cepuder Leon, nadučiteljem na Vrhpolju pri Moravčah; Aleš Franciška v Pečah; Pevc Vilbald na Selu; Fischer Helena v Stranjah; Stele Cecilija v Tunjicah; Smole Albin, nadučitelj v Vodich; e) v črnomaljskem okraju: Štular Franc, nadučitelj v Črnomlju; Luschin Alojzij v Božakovem; Vrtičič Katarina na Telčjem vrhu; Vrezec Stanislav na Črešnjevcu; Dolgan Josip, nadučiteljem v Suhorju; Potisek Antonija na Sinjem vrhu; f) v postojnskem okraju: Potočnik Marijana v Knežaku; Schott Erna v št. Petru na Krasu; Rojina Vladimir, nadučitelj v Harijah; Gržina Marija v Harijah; Strenar Franciška na Kalu;

Marčič Marija v Koritnicah; Ferjan Gustav, nadučitelj v Košani; Kalan Ivan, nadučitelj na Planini pri Vipavi; Širok Marija na Planini pri Vipavi; Justin Ivana na Slapu; Kobal Josipina v Šembijah; Vuga Ivan, nadučitelj v Hrenovcih; Šuligoj Ivan, nadučitelj v Sp. Zemoni; g) v koevskem okraju: Locker Josip v Goticah; šketelj Marija v Dobropolju; Kromar Karolina v št. Rupertu; Zupanec Stanislava v Loškem potoku; Wittine Josip, nadučitelj v Srednji vasi; pl. Tursensky Henrik v Koprivniku; Kavčič Marija na Travi; Burja Marija v Oslinici; Podboj Terezija na Robu; Kovač Viktor, Lovšin Ivana in Lapajne Berta v Sodražici; Stöckl Franciška v Štalcarjih; Zemljak Otilija v Bosiljavi loki; h) v krškem okraju: Arh Avgusta v Cerkljah; Trobiš Josip, nadučit. na Kalu; Grčar Tit, nadučit. v Telčem; Gospodarič Jakob v Mokronogu; Klanšek Vincenc in Kosec Anica v št. Janžu; i) v kranjskem okraju: Jerše Josip, nadučitelj v Naklem; Lavrič Pavel, nadučit. v Žabnici; Urbančič Franciška na Bukovici; Rotar Julijana v Zalem logu; Vider Josip; Minkuš Avgust; Grom Josipina in Cepuder Amalija v Trziču; Ažman Antonija na Trati; j) v ljubljanski okolici: Bozja Franc, nadučit. v Polhovem gradu; Svetlič Roza na Brezovici; Habe Marija v Šmarji; Marinko na Dobrovi; Požar Vladimir, nadučit. v št. Jurju; Lapajnar Viktor, nadučit. v Notr. Goricih; Praprotnik Antonija v št. Jakobu ob Savi; Šibovc Marija na Kopanju; Colnar Antonija v Zg. Pirničah; Kržišnik Alojzij, nadučit. v Preski; Žirovnik Marija in Demšar Josipina v št. Vidu nad Ljubljano; Hann Karolina na Viču; Večaj Hedvika v Žažaru; Stojkovič J. v D. M. v P.; Aršek I. v Hrušici, nadučit., in Vajdič Alb.; k) v litijem okraju: Bezeljak Ivan, nadučit. v Žalni; Franke Marija na Vačah; Kavčič Barbara v Šmartnem pri Litiji; Stegovec Ivan v Višnji gori; Vrščaj Terezija v Zagorju; l) v ljubljani (mesto): pl. Kleinmayr Marija, nadučit. v Sp. Šiški; Ivnik Ludovik, na I. mestni deš. l) šoli; Dragan Anton na II. m. d. šoli; Maier Marta na IV. m. d. šoli (pomožni odd.) in Smerdelj Anton na nemški m. d. šoli.

## Vojska z Rusi in Rumuni.

### AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. decembra. Uradno: Rusi so včeraj v odseku Misticancesci ponovili svoje besne napade, ki smo jih z največjimi izgubami za sovražnika odbili. Na vseh ostalih delih boje črte se ni nič važnega zgodilo. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer.

### NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. decembra. Veliki glavni stan:

Vojna skupina maršala princa Leopolda Bavarskega. Nič važnega.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa. V gorah in na vzhodnem bregu Zlate Bistrice se je izjalovilo več napadov ruskih bataljonov.

Bojna črta maršala pl. Mackensena.

Nič novega.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

### NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. decembra, zvečer. Uradno: Na vzhodu nobenih večjih bojev. V najsevernejšem delu Dobrudže je sovražnik, ki se je dozdej umikal, zopet prišel boj.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

### BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 18. decembra. Uradno se poroča:

V Dobrudži so dosegle zvezne čete črto Babadagh—Ostrovo. Konjenica je prijezdila v mesto Babadagh. Rusi med svojim umikanjem požigajo vasi. V Babadaghu je sovražnik uničil vsa količja važna poslopja. Na vzhodnem Vlaškem se napredovanje nadaljuje. Zvezne čete so prekoračile reko Calmatuiul.

### Rusko uradno poročilo.

14. decembra. Zahodno pozorišče. Naše čete so zopet vzele del strelskega jarka, katerega je bil vzel sovražnik neki naši stotniki; naš položaj tam je zopet vzravnal. V dolini Uz so se polastile naše čete grebena nekega griča; ujele so tam 3 častnike, 25 vojakov in zaplenile eno strojno puško in veliko orožja. Vzhodno vasi »steklarne« smo zasedli več višin; ujele smo 3 častnike in 211 vojakov; zaplenili pa eno strojno puško. Sovražne napade na zasedene višine smo odbili.

Rumunsko pozorišče. Južozahodno Ramnicula-Sarata poizvedovanje. Pri kolodvoru Filipești in pri vasi Batozul

je sovražnik napadal, a odbil ga je naš ogenj.

### Proti Seretu.

Genj, 20. decembra. »Le Journal« piše o položaju v Rumuniji: Levo krilo rumunske armade stoji onstran Calmatuiula 60 km od Sereta. Vprašanje je, če bodo Rumuni mogli priti do Sereta preje kot Falkenhayn, ki tudi skuša vzhodno čez Rimnik doseči Seret. Falkenhaynova arm. ima 60 km do Sereta. Če Rumuni preje dosežejo Seret, so rešeni, če bo pa nemško levo krilo hitrejše, potem se je treba Falkenhaynu obrniti le nekoliko na desno, da popolnoma odreže umikanje sovražnika.

### Odločilna bitka v Moldavi.

Kodanj, 20. decembra. »Novosti« poročajo iz Jassy: Nova odločilna bitka se pričakuje v Moldavi. Močna ruska ojačenja že prihajajo. General Illiescu, namestnik načelnika generalnega štaba, je odstavljen. Načelnik generalnega štaba postane Berthelot.

### Vlaško prebivalstvo beži.

»Times« poročajo: V Jasi in v druga moldavska mesta prihajajo neprestano begunci z Vlaškega. V Barladu se je število prebivalcev potrojilo; Galac in Braila sta prenapolnjena. Beže pred vsem meščani, kmetje so ostali večinoma doma.

### Besarabija in Odesa ogroženi.

Bazelj, 19. decembra. Iz Petrograda se javlja: Ruska Besarabija in obrežje Črnega morja sta proglašena za vojno ozemlje. Od 1. januarja po pravoslavnem koledarju se bo smatrala Odesa za trdnjavo. Krajne oblasti so razpustili.

### Mackensen Bolgarom.

Sofija, 20. decembra. (K. u.) Maršal Mackensen je poslal bolgarskim časopisom sledeči dopis: V srcih bolgarskega naroda je zavzetje Bukarešta odzvalo nepopisno radost. Od tega dne dalje dobivam iz vseh delov Bolgarije od upalne šolske mladine, ki jo preveča dober duh, toliko čestitk, da, kakor mi je to žal, ne morem vsakemu posamezniku odgovoriti. Odračam se na vse z istočasno prošnjo, da sprejmete mojo zahvalo za izražena čustva. Navdušena radost, ki se izraža v čestitkah ob padcu Bukarešta, da je ta dogodek s pravično božjo pomočjo ozdravil težko rano, ki je tri leta žgoče bolela srca Bolgarov. Te izjave tudi dokazujejo, da se preizkušeni bolgarski narod ne boji nobenih žrtev, da prebije do končne zmage naše stvari. Kot dozdaj, bo tudi naprej moj in mojih nemagljivih čet ostal bojni klic: Naprej z božjo pomočjo za kralja in za domovino!

### Mackensenovo svarilo Bukareščanom.

Budimpešta, 20. decembra. »Pesti Hir-lap« poroča iz Bukarešta: Danes so objavili razglas maršala pl. Mackensena, ki opozarja prebivalstvo na posledice, če bi ne bilo lojalno. Izjaja, da se čete, katerim poveljuje, vojskujejo z rumunsko armado in ne z rumunskim prebivalstvom. Ko so korakale turške in bolgarske čete v Bukarešt, se prebivalstvo nasproti njim ni tako prijazno obnašalo, kakor se je nasproti Nemcem. Kupčija je normalna, ker plačajo vojaki vse z gotovim denarjem.

### Rumunska ministrska kriza.

Iz Monakova: V Jasiju se je Bratianu posvetoval z voditelji strank o mirovnem vprašanju. Nadvladala je vojna stranka. Kljub temu se bo kabinet najbrže izpremenil. Predsedstvo bo prevzel najbrže Continescu, oba Bratianu bosta ministra brez portfelja, kakor tudi Marghiloman.

### Bratianu pri carju.

Genj, 20. decembra. Francoski listi poročajo, da je rumunski ministrski predsednik Bratianu potoval v Petrograd in da ga je cesar sprejel.

### Miljukov proti carici.

»Lokalanzeiger« poroča: Ruska cenzura je dopustila, da so smeli Miljukov govor v dumi v celem obsegu ponatisniti. V svojem govoru je Miljukov naglašal, da dokazujejo člani vladi, naj se vojska pravi časa konča, ker bi itak revolucija sadove zmage uničila. O tem so s spomenico obvestili carjev glavni stan; Sasonov je moral na to odstopiti. Stürmerjevo diplomatično kariojeto je ustvarila neka Nemcem prijazna dama (misli na carico, op. uredn.), ki zdaj z vsem svojim vplivom dela na sporazum z Nemčijo. Vsa ta dejstva mi je sir George Buchenau natančno pripovedoval. Angleški veleposlanik je najhujše stvari obdolžil tisti krog visokih oseb, ki ga družijo misel sporazumljenja.

### Boji v Macedoniji.

### BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 18. decembra. Uradno se poroča:

Od jezera Prespa do Vardaria slab sovražni topovski ogenj, ki je bil nekoliko močnejši le v ovinku Črne. Na levem bregu Vardaria in pri Belašici slaboten topovski ogenj in boji patrolj blizu Dojranskega jezera. Ob Strumi streljanje s topovi in boji patrolj.

### NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. decembra. Veliki glavni stan:

Topovi od časa do časa živahnjeje delovali.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

### NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. decembra, zvečer. Uradno: Sovražni napadi, ki so se pričeli v ovinku Črne po močnem ognju, so se zrušili pred našimi postojankami.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

### Obstreljevanje Bitolja.

»Slovanski Jug« v Odesi obširno poroča o zadnjem nemško-bolgarskem obstreljevanju Bitolja. Poročilo se precej razločuje od francoskega uradnega poročila. V mestu so se nahajali člani srbske skupščine in ministri kakor tudi več ruskih častnikov generalnega štaba, ko se je pričelo presenetljivo obstreljevanje. Dva častnika generalnega štaba sta bila ubita, en poslanec je bil ranjen.

### Venizelos mobilizira.

Ženeva, 20. decembra. Venizelos je odredil generalno mobilizacijo na otokih, ki so mu udani. Na otokih Kreta, Lemnos, Chios, Samos in Mitilene so proglasili, da je kralj Konstantin odstavljen.

### Grška vlada protestira.

Milan, 20. decembra. (Kor. ur.) »Corriere della Sera« poroča, da je grška vlada izročila italijanskemu, ruskem angleškemu in francoskemu poslaniku noto, v kateri protestira proti podjarmljenju otokov Syra, Naxos, Paros, Fino, Kea in Santorino pod Venizelovo gospodstvo in zahteva, da se na teh otokih, katerih prebivalstvo je kralju zvesto, zopet vpostavi kraljeve oblasti.

### Premikanje grških čet.

»Matin« javlja iz Aten: Vojne ladje so izkrcale v Patrasu in v Korintu francoske častnike, ki bodo nadzorovali premikanje čet na Morejo.

## Topovski boji na laškem bojišču.

### AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. decembra. Uradno: Položaj neizpremenjen. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

### Italijansko uradno poročilo.

19. decembra. Na tridentinski bojni črti običajne artiljerijske akcije, ki so bile intenzivnejše na astiški visoki planoti, kjer so naše baterije z uspešnim ognjem prese-netile sovražno kolono. Na julijski črti topovski dvoboj. Naša artiljerija je uničila sovražne postojanke na Kuku (ob srednji Soči), poškodovala kolodvor v Volčji dragi jugovzhodno od Gorice in je razkopala sovražne čete, ki so korakale po Krasu. Sovražni letalci so metali bombe na planoto Cordevole in Auronzo, kjer so zadeli našo bolnišnico. Nekaj ranjencev, nič škoda.

### Česa Italijani še pričakujejo.

Lužano, 20. decembra. (K. u.) Italijanski list »Verona Sedete« objavlja uvodnik o splošni navadi sporazuma, ki vedno zmanjšuje sovražne uspehe in jih, če le more, prikrije, da more vzbujati večje zaupanje na lastno zmago. Tako je sporazum vedno delal. Zdaj je bila vržena Rumunija, a poraz baje to ni, jutri bo prišla na vrsto Grška, pojutrišnjem Sarraill in tako dalje, samo mali, ne posebno prijetni dogodki, ki pa seveda ne bodo čisto nič vplivali na to, da se bo kmalu izvajala zmaga.

## Boji na zahodu.

### NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. decembra. Veliki glavni stan:

Ob Somme, ob Aisne in na Champañi kakor tudi na vzhodnem bregu Moze le v nekaterih odsekih neenako močan topovski ogenj in delovanje patrolj.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

### NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. decembra, zvečer. Uradno: Na zahodnem pozorišču nobenih večjih bojev.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

### Francosko uradno poročilo.

19. decembra ob 3. popoldne. Južno od Somme so včeraj poizkušali Nemci napasti naše jarke severno od Silly. Oddelek sovražnika, ki se mu je posrečilo udreti v našo postojanko, je bil kmalu vržen nazaj. Na desnem bregu Moze je sovražnik ponoči obstreljeval Louvemont in Cham-brettes.

Zračni boji. Dne 17. decembra so naši letalci na verdunski fronti sestrelili dve

nemški letali. Eno letalo je padlo v L'Herbevois, drugo se je razbilo pri Ornesu. V noči na 19. decembra so naši letalci metali 600 kg težke bombe na kolodvora Dun-sur-Meuse, Montmedy in na tabor pri Arannes.

Novi generalni tajnik francoskega zunanjega ministrstva.

Pariz, 21. decembra. Uradno se poroča: Jules Cambon je imenovan glavnim tajnikom zunanjega ministrstva.

Stotnik Beauchamp padel v zračnem boju.

Lužano, 21. decembra. (Kor. ur.) Iz Pariza se javlja: Stotnik Beauchamp je padel v zračnem boju pri Douaumontu. Rajnik je svojčas z letalom priletel nad Essen in nad Monakovo in se je izkrcal v Benetkah.

### Joffre in Nivelles.

Basel, 20. dec. »Havas« poroča: General Joffre je odstopil poveljstvo severnih in severovzhodnih armad generalu Nivelles. Častital je generalu k njegovemu imenovanju in mu predstavil načelnika raznih oddelkov. Angleži novega poveljnika zelo hvalijo.

### Izprememba v angleški diplomaciji.

»Novo Vreme« poroča, da bodo z ozikom na izpremembo vlade izvedli tudi med diplomati važne izpremembe. V Petrogradu sodijo, da bo kmalu angleški veleposlanik Buchanan odpoklican.

### Splošna stavka irskih železničarjev.

Haag, 20. decembra. Nizozemski ladjeplovni krogi govore, da so izvedli železničarji na Irskem splošno stavko, ker jim angleška vlada ni dovolila vojne doklade.

## Na morju.

Nemško uradno poročilo o potopu francoske vojne ladje »Suffren«.

Berlin, 20. decembra. (Kor. ur.) Uradno: Nek naš podmorski čoln je 26. novembra približno 50 morskih milj severnozhodno Lizbone s torpedom potopil sovražno vojno ladjo. Bila je to francoska vojna ladja »Suffren«, o kateri je francosko mornariško ministrstvo 8. decembra poročalo, da je izgubljena.

Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Sporazum z nevtralcem izgubil v prvi polovici decembra 234.000 ton prostora na ladjah.

Haag, Rotterdamski trgovski krogi trde, da je trgovinsko brodovje Angležev, njih zaveznikov in nevtralcov izgubilo v prvi polovici decembra 234.000 ton na prostoru vsled potopov po podmorskih čolnih.

## Razna poročila.

### Iz ogrske magnatske zbornice.

Budimpešta, 21. decembra. (Kor. ur.) Magnatska zbornica se je pridružila skupni poslaniške zbornice o izvolitvi grofa Tisze namestnikom palatina, ko je prej odklonila predlog, katerega je stavil grof Hadik.

Poneverjen denar namenjen agitaciji na Češkem in Moravskem.

Kijevski listi poročajo iz Petrograda, da se je veslovanska zveza razdružila. Poneverjen je bil namreč po ruski vladi zvezi nakazani denar namenjen agitaciji na Češkem in na Moravskem. Prizadetih je veliko visokih oseb.

## Dnevne novice.

+ Cesar v Beljaku. »Fremdenblatt« poroča: Dne 16. decembra je prišel cesar Karel, kakor smo že poročali, v Beljak, kjer so ga sprejeli vojaški in civilni dostojanstveniki. Ko je sprejel poročila deželnega predsednika grofa Lodrona in armadnega poveljnika podmaršala Scotti-ja, si je ogledal častno stotnijo, katero so tvorili sami Korošci in je nagovoril skoro vse vojake.

+ Papežev nuncij pri cesarju. Cesar Karel je včeraj popoldne sprejel apostolskega nuncija nadškofa Valfre di Bonzo v posebni avdijenci.

+ Letošnje božične počitnice. Dunaj, 21. decembra. (Kor. ur.) Naučni minister je odredil, da bo letošnje božične praznike na vseh srednjih šolah, na učiteljskih in dekleških licejih, na navtičnih in na komercialnih šolah odpadel pouk od dne 23. decembra 1916 do včetršja 3. januarja 1917. Redni pouk se bo zopet pričel dne 4. januarja 1917. Deželne šolske oblasti lahko to ukrepanje tudi za ljudske in meščanske šole.

+ Odlikovanje. Njegova c. in kr. Visokost nadvojvoda Franc Salvator je blagovolil podeliti konzist. svetniku Antonu Nedvedu na Staradu za neumorno delovanje za društvo srebrno svetinjo Rdečega križa.

— Izpremembe pri vojaški duhovščini. Č. g. vojni kurat pri garnizijski bolnici št. 7 v Gradcu Peter Jurak, je odšel na

bojno polje. K garnizijski bolnici št. 7 v Gradcu je premeščen vojni kurat Martin Dimnik. Na njegovo mesto pa je prišel k rezervni bolnici št. 1 v Gradcu g. vojni kurat Josip Stih.

— **Inozemski gostje pri kronanju v Budimpešti.** Z Dunaja s pripeljejo 29. t. m. s posebnim vlakom diplomatični zastopniki s svojimi rodbinami h kronanju v Budimpešti. Dozdej je napovedan dohod 69 zastopnikov diplomacije. Avstrijski poslanci, 84 jih je naznanjenih, se bodo tudi s posebnim vlakom pripeljali h kronanju. Tuji mladari dozdej še niso priglašeni.

— **Odlikovanje.** Zlat zaslužni križec I. razreda z vojno dekoracijo je podeljen veleč. g. Fr. Berniku, župniku in kn. šk. duh. svetniku v Domžalah. Iskreno čestitamo!

— **Zlati zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje** so prejeli naslednji uradniki na južni železnici: Tajnik dr. Maks. Daser na Občinah; nadrevidenti Ivan Fr. g. v Št. Petru, Jožef Kosišir v Ljubljani, Maks Mihelič v Sežani in Franc Vidic v Logatcu.

— **Nemški program.** Nemški listi pri našajo znane glavne točke nemškega programa, katerega je soglasno sprejela nemška narodna zveza in s katerim se strinja tudi nemški krščanski socialci: 1. Tesna spojitve med Avstrijo in Nemčijo, in sicer, kakor se je izreklo na zborovanju združenih nemških strank dne 9. novembra, v narodnem, političnem in gospodarskem oziru. — 2. Srednjeevropska gospodarska zveza. — 3. Prememba posameznih določb ustave, »damit Österreich seinen Verpflichtungen als Bundesgenosse gerecht werde«. — 4. Daljšo nagodbo z Ogrsko. — 5. Avtonomija Galicije, avstrijski parlament brez galitskih poslancev, varstvo nemških koristi v Galiciji. — 6. Nov poslovnik za državni zbor v nemškem smislu. — 7. Nemški državni jezik. Ureditve jezikovnega vprašanja pri uradih. — 8. Preosnova šolstva na podlagi nemškega programa. — 9. Enotni upravni okraj, posebno na Češkem. — Tisti, ki so sestavili te zahteve, se niso za Avstrijo borili na boljših, kjer Avstrija zmaguje z geslom »Z združenimi močmi«. »Z združenimi močmi« — pa ne pomenja nadvlado enega naroda nad drugimi. Vse svoje narode potrebuje Avstrija, vsi potrebujejo njo — zato bo močna Avstrija na enakopravnosti narodov. Vsi narodi naj se združijo v avstrijski misli, pa ne bo nihče teh imel želje preko te misli.

— **Vživanje mesa** je urad za ljudsko prehrano v ponedeljek, 25. decembra, splošno dovolil.

— **Smrtna kosa.** V uršulinskem samostanu v Škofji Loki je umrla včeraj č. M. Julijana Kalan. Pokojnica, ki je napravila redovno obljubo leta 1891, je bila dalje časa učiteljica na zunanji in notranji dekliški šoli, zadnja leta pa je delovala na zasebnem učiteljskem uršulink. Pogreb bo jutri popoldne ob pol 4. uri.

— **Obol el je vojni kurat č. g. Jožef Bulovec** ter se preselil iz bolnišnice usmiljenih bratov iz Gradca na svoj dom na Breznico. Priporoča se v molitve.

— **Rekonvalescentnica »Rdečega križa« v Zagorju ob Savi.** Iz obširnega in temeljitega poročila vodstva rekonvalescentnice »Rdečega križa« v Zagorju ob Savi posnemamo sledeče podatke: Rekonvalescentnica se je otvorila dne 15. decembra 1914 v novem, higijenično prav dobro urejenem (centralna kurjava, vodovod, kopališče i. dr.) šolskem poslopju ljudske šole na Toplicah pri Zagorju ob Savi. V začetku je bil zavod opremljen za sprejem 30, od 1. avgusta 1915 naprej pa za 80 bolnikov. Dne 20. maja 1916 je zavod prenehal delovati. V tem času je bilo v rekonvalescentnico sprejetih 646 bolnih in ranjenih vojakov. Od teh je bilo zdravih odpuščenih 379, v druge zavode se je oddalo 228, na superarbitracijo je bilo poslanih 38 oseb. Umrla je 1 oseba. Število oskrbovalnih dni je znašalo 20.454. Oskrbovalni stroški za osebo in dan so prišli na K 2.43. Sklepni račun poda sledeči rezultat: I. Dohodki: 1. Nakazilo c. kr. erarja za preskrbo bolnikov K 59.179; 2. Nakazilo c. kr. erarja za plače moštva K 4.000; 3. Darila K 12.478 K 46 vin. Skupaj 75.657 K 46 v. — II. Stroški: 1. Za hrano in oskrbo bolnice 53.993 kron 68 vin.; 2. Plača moštva 3884 K 44 v. Skupaj 57.878 K 12 vin. Prebitek znaša torej 17.779 K 34 vin., kateri se je naložil z 10.000 K na vojno posojilo in ostanek na hranilnici knjižico Kreditnega zavoda v Ljubljani. Ta fond se vsled sklepa odbora seje z dne 15. majnika 1916 izroči v celoti uradu za vojno oskrbo. Vsa uprava bolnice se je pa poslala v 21. zabojih deželnemu in gospejnu društvu »Rdečega križa« v Ljubljani. Vodstvo rekonvalescentnice je pri svojem delovanju in stremljenju bilo izdatno podpirano od Trboveljske premožkopne družbe, z darili v denarju in živilih od vsega prebivalstva Zagorja in okolice, posebno pa od uradnikov in delavcev Trboveljske premožkopne družbe. Zagorsko prostovoljno gasilno društvo je pomagalo pri prepeljavi bolnikov in ranjencev, ter je tudi z dobrodelnimi pred-

stavami pripomoglo k zvišanju dohodkov. Vsem dobrotnikom zavoda izreka vodstvo svojo iskreno zahvalo za njihovo plemenito poštvovalnost.

— **Težko se je poškodoval s patrono** 42 let stari ogibalni čuvaj juž. žel. iz Zaloge št. 37 obč. D. M. v Polju. Našel jo je bil za neko škarpo, a ni slutil, da je patrona, ker je bila precej dolga in ni imela take oblike ter jo nesel domov. Držeč jo v levi roki, je udaril z njo po lesu, nakar je eksplozirala ter mu raztrgala dlan in poškodovala nekaj prstov. Ko bi bil ravnal previdnejše, prihranil bi si bil težke bolečine. Zdravi se v ljubljanski deželni bolnišnici.

— **V Trbovljah v jami je motor pritisnil** — **Iz ljudskošolske službe.** Namesto obolele učiteljice Jožefine Zakrajšek bo suprirala na ljudski šoli v Blatni Brezovici bivša poizk. kand. na Vrhnikih Albina Levstik.

— **Pošil'atve za vojne ujetnike.** Pomozni odesk za vojne ujetnike švedskega Rdečega križa poroča, da poštnih zavojev za vojne ujetnike na Ruskem ne more dalje pošiljati, ker je na švedskem izvoz prepovedan in tako poštni zavoji, katere pošljejo stranke iz Avstrije na Švedsko, ne morejo več iz Švedske. včeraj 15 let starega tamošnjega delavca Alojzija Klenovšek, ko je preminjal ogibalne priprave, ne da bi se mogel pravočasno umakniti ter mu poškodoval levo nogo in trebuh. Danes jutraj so ga pripeljali v ljubljansko deželno bolnišnico.

— **Ogrski Slovenci in treznostno gibanje.** »Novine« pišejo: Zaistino veseli glas, hvala naj bo Bogi na njem. Posebno dve občini sta bile v našoj pokrajini, kje je hudi duh po žganici kraljevo: Polana i Deklečevje. Polančarje so predlani zato dobili ostro predgo i zamerili so nešteri nateliko za njo, da so g. predgara še mil. višjeji pastiri tožili za njo. Se ve, da so se mil. gospod dobro smejali toj tožbi, govorniki pa prav dali. Srce njih samo za to bolelo, ka so se najšle takšne ovce tudi v njihovi čredi, štere so z blatom poškropile pastira, kda jih je iz gobca peklenskega ognja trgao. — Naj bi se vživanje dušo i telo pogubljajočega alkohola omejilo, smo začeli družbo Marijine 7-re dasti širiti, štero smo v ta namen tudi dali potrditi. Vreli g. pleb. tórjanske fare nas je tudi oprosto, naj jo i med njegovimi farniki širimo, nego do Polančarjev je malo vupanja meo. Pa glejte, ravno Polančarje so pokazali, ka znajo svojimi gospodi veseljje pravo spraviti. Vmro je tui Raščan Marko i pri njegovom mrtvom teli ne bilo jela, pila, niti po pokopi je nej bila držana nikša krmina. Zaistino hvalevreden začetek i hvalevredni Polančarje. Živio ta pravi duh krščanski!

— **Tifus na Reki in Sušaku** je precej razširjen. Od 1. oktobra do 19. decembra je bilo 306 slučajev, med temi 18 smrtnih. Vojaska oblast je odredila, da ne sme noben vojak v Reko in iz nje.

— **»Neue Freie Presse« in darovi v dobrodelne namene.** Nedeljska »N. Fr. Pr.« objavlja v svoji nedeljski številki z debelimi črkami, da je od 28. julija 1914 pa do 16. decembra 1916 v krogu svojih čitateljev nabrala v dobrodelne namene K 15.154.617.63. Te darove je objavila v 717 izkazih in porabila za to 1450 strani v listu. Darovalcev je bilo okoli 192.300. Zanimivo je, kako se razdeljujejo ti darovi. — Za oslepele vojake K 2.651.326.47; za »Rdeči križ« 2.342.062.54; za begunce in druge siromake iz Bukovine, Galicije in Sedmograške K 3.104.427.64 (v tej svoti je K 419.470.25 bilo namenjenih v podporo Židom), za begunce in druge siromake z juga pa K 62.624.78. Le-ti so soudeleženi samo še pri svoti K 633.306.24 ki pa je bila izročena centralnemu mestu za oskrbo beguncev in so je bili begunci z juga najbrž deležni tudi le v gornjem razmerju. Za podporo nege vojnih konj in psov je nabrala »N. Fr. Pr.« K 10.770.

— **Umril je v Polzeli** 15. t. m. g. Pavel Kramer, trgovski sotrudenj v starosti 26 let. Bog mu daj večno luč. Njegovim sorodnikom naše sožalje.

— **Roparji na štajersko-hrvatski meji.** Minolo nedeljo so obiskali rokomavhi več hiš v šentflorjanski občini pri Rogatcu in pokradli, kar so mogli. Neko ženo, ki se je roparjem postavila po robu, so ranili s sekuro; neka 75letna prevzitarica je morala roparjem izročiti državno podporo, katero je bila tisto dopolndne prejela; neka druga žena je z otrokom pobegnila v noč, roparji so za njo streljali in jo ranili v prsi. Roparji so prevrgli vso hišo in pokradli mnogo suhega mesa.

— **Velika nesreča z ročno granato.** Na Teznu v Mariboru so vojaki urejevali staro železo. Vmes je bila na še nepojasnen način zašla tudi ročna granata, ki je pri premetavanju eksplozirala. Osem vojakov je bilo ranjenih, med temi trije težko, trije nekoliko lažje, dva pa lahko.

**Podpisujte vojno posojilo!**

## Gospodarsivo.

V živo zadel... V dunajskem mestnem svetu je bila te dni velika razprava glede preskrbe dunajskega mestnega prebivalstva z živili. Dunajski občinski svetovalec in deželni poslanec Kunšak je govoril sledeče:

»V začetku vojske so naša sodišča obsojala marsikatero osebo zlasti iz nižjih slojev zaradi draženja in navijanja cen na skrajno stroge kazni. A obsojalo se ni morda na podlagi uradno določenih najvišjih cen, ampak na popolnoma nesigurni podlagi pridelovalnih stroškov. (Govornik je nato navedel več tozadevnih primerov.) Temu nasprotno bodi pribito, da si je veliko število oseb napravilo v tej svetovni vojski na milijone dobičkov, ne da bi imele opraviti z državnim pravičnim, ali s kazenskimi sodiščem...

Veliko se je govorilo in pisalo o oderuštvi kmečkega stanu, češ, da je kmet največji oderuh. A uvažujte sledeče: Za vse kmečke pridelke so cene uradno določene. Kmet dobi za meterski stot ovs 28 K, za meterski stot pšenice 38 K in ravno toliko za rž. Tudi za mleko so določene najvišje cene, torej je vse to uravnavno in urejeno, toda povejte mi, kako je pa to, da mora kmet n. pr. otrobi, razne odpadke itd., ki jih rabi za živinsko pičo, dražje plačati, kakor n. pr. oves? Za meterski stot ovs dobi kmet 28 K, za meterski stot otrobi pa mora plačati 40 K! Kako hočete označiti kmeta za oderuha, če dobi za svoj oves 28 K, ta oves se pa prodaja na Dunaju pred očmi oblasti, s sodelovanjem oblasti in še celo od oblasti same po 140 kron meterski stot. 26 K dobi kmet za meterski stot koruze, 80 K pa mora plačati zanj, če jo sam mora kupiti. To so naravnost neznosne razmere, ki jih je treba nujno odpraviti. Če kmet proda meterski stot izbrane krompirja za človeško hrano, dobi zanj 9 K, ako si pa hoče kupiti meterski stot drobnega ali takozvanega svinjskega krompirja za svinjsko pičo, pa mora plačati za meterski stot 13 K. Ta velika razlika cen je vendar samo nekaka nagrada za to, da si vsak poljedelec obdrži boljše poljske pridelke doma in odda slabše. To se pravi načrtoma vzgajati in vzpodbujati ves kmečki stan k prestopkom zakonov in odredb.

Glede nagodbe med Avstrijo in Ogrsko moramo zahtevati, da se sklene taka nagodba, da Avstrija ne bo gospodarski odvisna od Ogrske še bolj, kakor je že bila dosedaj. Odkloniti moramo vsako tako nagodbo! (Viharna odobravanja po vsej dvorani.)

— **Prisilne ponudbe za bombažasto pisano tkano blago za obleke in hlače ter za bombažaste flanelaste odeje.** Trgovinsko ministrstvo je odredilo z razpisom z dne 2. decembra 1916 prisilno ponudbo za bombažasto pisano tkano blago za obleke in hlače ter za bombažaste flanelaste odeje, to so bombažaste odeje vsake vrste, izvzemši takozvane garniture. Lastnikov manj nego 50 kosov odej prisilna dolžnost ne zadene. Lastniki več nego 500 m označenega blaga ali več nego 50 kosov odej so dolžni do 24. decembra 1916 vso posest takega blaga ponuditi na naslov: Baumwollzentrale, Beschaffungsabteilung, Dunaj I. Maria Theresienstrasse 32—34. Od vsake ponudbe kvalitete je poslati 15 cm dolg vzorec, od vsake ponudbe vrste odej eno celo odejo hkratu s ponudbo rekomandirano. Množine in kraj zaloge je natančno navesti. Oni, katere zadene ponudbena dolžnost, se pozivljajo, da navedejo pri vsaki postavki ponudnega blaga ceno, po kateri so se glede na uradno cenitev pripravili blago prepustiti. Od dne razglasitve te odredbe je prepovedana vsaka manipulacija z blagom, glede katerega ni moč izkazati se z dovoljenjem za prosto uporabo. Do poteka termina za prisilno ponudbo ni dopustno tega blaga niti podelati niti prodati niti kam drugam ponuditi. Detajlnim trgovcem je navzlic prisilni ponudbi dovoljeno, da smejo 20% ponudbi podvrženega blaga, kateri so jim bili za prodajo neposrednim konsumentom v mesecih november, december in januar na prosto dani, pridržati in z njimi razpolagati v zmislu odredbe. Natančnejša pojasnila glede izvedbe prisilnih ponudb in postopanja dobe stranke pri Centrali za bombaž in pri pristojnih trgovskih zbornicah. Prestopki tega ukaza so strogo kaznjivi. Pri tej priliki je opozoriti na sledeče: Razširjeno je pogosto mnenje, da je ponudnik 21 dni od datuma ponudbe računeno upravičen blago drugače porabiti, ako mu v tem času ne dojde nikako obvestilo od Centrale za bombaž glede njegove ponudbe. To mnenje je napačno. Rok 21 dni pričanja šele z datumom onega dne, katerega je izstavljeno prejemno potrdilo o dospelku ponudbe, katero se ponudnikom pošilja rekomandirano. Ta prejemna potrdila se seveda ne odposiljajo takoj po dospelku ponudbe, ampak pogosto mnogo tednov pozneje, ker treba Centrali obdelati vse prihajajoče ponudbe. Vporaba ponudnega blaga pred terminom, katerega centrala v prejemnem potrdilu izrecno navede, je prepovedana in kaznjiva.

## Primorske novice.

V zadnji odborovi seji »Posredovalnice za goriške begunce v Ljubljani« so bili izvoljeni v odbor sledeči gospodje: g. advokat dr. Valentin Krisper, g. I. Savnig, župan iz Bilj, g. I. Stepančič, župan iz Renč in g. J. Černic, župan iz Št. Petra.

— **Vlč. gospod Ivan Rojec**, dekan tolminski in deželni poslanec je zapustil ljubljansko deželno bolnico ter se nastanil pri podružnici sv. Mihaela na Lubinju v tolminski fari. Noga mu ni sicer še popolnoma ozdravela — vendar pa hodi za silo. Č. g. kaplan Štefan Podberšek se je nastanil v Zadlažu ter izvršuje dušno pastirstvo pri oddaljenih vernikih Čadra, Ravne, Zadlažabče in Zatoimin. V celi fari je še okolu 2000 ljudi doma.

— **Voč. g. Ivan Theuerschuh** (Drago-Čevljevč), duhovnik v Sočergi v Istri, je s svojo roko že toliko okrevljal, da mašuje. Zapustil je bolnico ter se nastanil začasno v rojstnem kraju v Tržiču.

— **Milosrčen dar.** Visokorodni gospod c. kr. deželni predsednik Henrik grof Attemss je naklonil posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani znesek 100 K za božičnico našim sorojakom. Blagemu darovalcu izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo. — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

— **Izgnancem iz Rhenberga** naznanjam, da imam župni urad in hranilnico od 3. novembra pri sv. Martinu p. Rihenberg. — Na ta naslov obračajte se v vseh zadevah in pristavite poleg sedanjega svojega naslova tudi rojstno vas in hišno številko, ali pa, kako se vsakemu domače pravi. — Udje družbe sv. Mohorja, ki niste še poslali svojih naslovov, storite to takoj, da Vam pošljem knjige, ki so ravnokar došle, najboljše več skupaj. — Kateri se hočete vpisati v družbo sv. Mohorja za 1917, naznaniti in po možnosti pridaite 2 K. — Kongreganistije pošljite prispevke 3 K za »Bogoljub« 1917, oziroma naročite »Bogoljub« same, kar mi pa naznanite. — Ako kdo ne prejme takoj odgovora, naj potrpi, ker pošta je v Vasi in je težko oziroma je prepovedano do nje. — Vse naše fahte in moče v vseh in v vse naše izgnance iskreno pozdravljam ter Vam voščim po razmerah srečne božične praznike! Jos. Strancar, župnik, sv. Martin p. Rihenberg pri Gorici.

— **»Kmečka banka«** r. z. z. o. z. v Gorici sedaj na Glincah 217, obrestuje vsled sklepa načelstva z dne 17. dec. 1916, hranilne vloge od 1. jan. 1917 po 4 1/2%. Rentni davek plačuje zadruga sama.

— **Ga. Ivanka Nagu-Zalokar** (Orehovica pri Št. Jerneju na Dolenjskem) je blagovolila nakloniti 12 K (dvanajst kron) kot izkupiček jestvinske pošiljate begunskim gojencem in gojenkam goriških učiteljskih v Ljubljani. Bodi ji na tej dobrosrčnosti izrečena najtoplejša zahvala!

— **Dopisovanje s svojci v krajih, katere so zasedli Italijani.** Nekateri pišejo svojcem v kraje, kateri so začasno v posesti Italijanov, z dopisnicami Rdečega križa, določenimi za vojne ujetnike. Ali to je napačno. Nekdo je poslal kar več takih dopisnic in na jedni so mu odgovorili z Dunaja, naj se obrne z dopisom svojcu na oddelek »L« skupnega »Zentralnachweiss-bureau« Dunaj I., Brandstätte 9, kakor smo tudi mi že naznanili. Ta oddelek dostavlja kratke vesti, največ 20 besed in ne več nego enkrat na mesec. Dostavlja se še, da ta urad ne posreduje v dopisovanju z ujetniki ali interniranci v Italiji.

— **Zaplemba premoženja** je odredilo tržaško deželno sodišče proti dr. Emiliju Pincherle, roj 1876. v Trstu, oženjenemu, odvetniku, sedaj odsotnemu, ker je osumljen zločina proti varnosti države.

## Ljubljanske novice.

— **Ij C. kr. poročnik Rudolf Wagner** je dobil za svoje drzno obnašanje na predterenu, kjer je prišel v posest jako važnega sovražnega aparata, častno pohvalo z diplomom. G. poročnik je Ljubljančan in sedaj pri junaški 13. visokogorski stotniji, katere je prešla istočasno pohvalno priznanje za svoje hrabro zadržanje in neumorno pridnost napram sovražniku. Še veliko takih! Čestitamo!

— **Ij Imenovanja v c. kr. tobačni tovarni.** Imenovani so: Oficial Ivan Tomc za kontrolorja, asistenti Metod Brzobogaty, Emanuel Hermann in Milan Stegu za oficiale.

— **Ij »Mestna preskrbovalnica za mleko«** je imela včeraj sejo, v kateri je vzela na znanje poročilo dež. vlade, da je državni urad za prehrano sporočil, da ima ljubljanska mestna občina začasno rekvizijsko preskrbo za mleko v Škofji Loki, Skaručini, Št. Jurij pri Kranju, Brezovici, Dobrovi, Grosuplju, Vodich, Dolskem, Radomlju, da se pa mora od rekvizicije za Ljubljano odšteti ona množina mleka, ki gre že sedaj v Trst. Tako bo mestni občini mogoče dobiti mleko, ki je šlo iz Škofje Loke na Reko. Upati je, da se iz Škofje Loke dobi za Ljubljano 300 do 400 litrov. Na Brezovici pri Ljubljani je izjavila mlekarica, da pobere

pri kmetih okoli 500 literov mleka in ga postavi na kolodvor liter po 40 vinarjev. Odsek se je vladj izrazil, da vztraja tudi še na svoji zahtevi glede že naznanjene rekvizicije v kranjskem in kamniškem sodnem okraju. Poudarjalo se je, da se upa na prostovoljno oddajo mleka, ker je sila v Ljubljani res velika. — Cene mleku so po poročilu na deželi 28 do 36 vin., samo v kranjskem okraju 20—22 vin. Na vprašanje vlade je odsek izrazil se za maksimalno ceno 30 do 36 vinarjev za producente, določitev maksimalne cene za konsumente je pa opustil. Mestni občini je tudi več posameznikov z dežele ponudilo, da ji zbere mleko, tako n. pr. Intihar z Rakovice 100 litrov, nekdo iz kamniške doline. Pododsek se je pooblastil, da z zgoraj omenjenimi mlekarji in s posamezniki, ki so se že oglašili ali se še oglašajo, sklene takoj pogodbe. Prvo mleko z Brezovice pride jutri v Ljubljano, v zgoraj omenjene kraje pa odpotujejo zastopniki mestne občine, da stvar uredijo. Vse to bo mestna občina upravljala v svoji režiiji in ji bo možno mleko oddajati po približno 48 vinarjev liter. Gospod župan je poudarjal, da pogodbe »Mlekarske zveze« ne more sprejeti, ker zahteva pri litru mleka 13 vinarjev za režiijo, kar bi mestno občino na mesec veljalo 7500 K in bi liter mleka morala prodajati po 56 vinarjev. Tudi je sedaj mestna občina na mleko čakala že tedne. Treba bi bilo večje agitacije, organizacije in dela, manjše režiije, hvaležen bo »Mlekarski zvezi«, če količino mleka 250 litrov, ki ga sedaj oddaja občini, kmalu s primerno organizacijo — posebno po Dolenjskem — zviša. Mestna občina mora pa provizorno nekaj storiti, ker roke križem ne smemo držati. Končno se oglašajo kmeti zastopnik »Mlekarske zveze«, ki navaja, da se poročilo, da »Mlekarska zveza« od obljubljenih dveh tisoč litrov da Ljubljani samo 300 litrov, ne sme tolačiti, kakor da bi »Mlekarska zveza« bila napram aprovizaciji z mlekom indiferentna ali celo nasprotna, kar nikakor ne bi bilo v skladu s njenim dosedanjim ravnanjem, ko je v prilogi Ljubljani v svojo lastno škodo popolnoma prostovoljno odtrgala Trstu celo tja pošiljano množino mleka. Če pa ona mleka ne dobi od producentov, ga tudi Ljubljani ne more dati. — Tako poročilo. Upamo, da se posreči Ljubljani največjo silo premagati. Prepričani smo, da s primernim postopanjem ne bo treba rabiti nobene sile, da se mleko pridobi. Mestna občina bo, kakor se vidi, upoštevala tudi upravičene kmečke želje, ki so utemeljene vsled pomankanja krme itd., in tako bo mogoče spozumno delovanje. Veseli nas, da je sobotni »Slovenec« poziv imel znaten uspeh. Ali bi ne moglo pri organizaciji dobave mleka Ljubljani sodelovati tudi podružnice c. kr. kmetijske družbe kranjske? To bi bilo poklicano vodstvo organizacij!

**Ij Ga. Margareta pl. Kern,** soproga poveljnika karantenske štacije za vojne ujetnike na ljubljanskem gradu, je izročila županstvu skupno s svojim soprogom vsoto 500 K v korist vsled vojne uboženim ali osirotelim ljubljancem.

**Ij Za prehranjevanje ubogih rodbin ljubljanskih** so izročili mestnemu magistratu: g. Ferdinand Gruška, trgovec, 500 K; g. Alojzij Persche, trgovec, 200 K in upravnistvo »Slovenskega Naroda« 100 K.

**Ij Upravnemu odboru Dnevnih zavetišč za revno šolsko mladino v Ljubljani** je izročila tvrdka P. Kozina & Komp. 30 parov čevljev v vrednosti 1000 K za boso šolske otroke ljubljanskih ljudskih šol.

**Ij Izkaznice za kruh in sladkor** se bodo izdajale pri vseh desetih komisijah v petek dne 22. decembra od 8.—1. ure popoldne.

**Ij Krušne komisije** bodo poslovale v petek 22. t. m. in v soboto 23. t. m. vsakokrat od 8. do 1. ure popoldne. V petek 22. t. m. se bodo izdajale krušne in sladkorne izkaznice, v soboto 23. t. m. pa maščobne izkaznice.

**Ij Preložitve oddaje krompirja za V. okraj.** Vsled izostalega dovoza se bo krompir za ostale stranke V. okraja oddajal šele po praznikih.

**Ij Prvotna objava, da se bodo izdajale maščobne izkaznice 27. ozir. 29. t. m.** se s tem prekliče, ker so se med tem časom že natiskale maščobne izkaznice.

**Ij Prodaja kruha na Sveti dan.** Na Sveti dan se ne bo prodajal kruh, vsakdo si pa lahko nakupi kruh za ta dan že v nedeljo. Na sv. Stefana dan se bodo kruh zopet prodajali.

**Ij Umrli** so v Ljubljani: Ernest Marn, fotograf sin, 1 leto. — Ljubomir Traun, sin trgovskega zastopnika, 12 let. — Fran Tekavc, krojaški pomočnik, 50 let. — Tezija Kastelic, žena krojaškega pomočnika, 28 let. — Ljudmila Nadižar, hči posestnika, 2 leti. — Janez Bizjak, bivši tesarski pomočnik, 75 let. — Marija Čebuli, streljarska, 68 let. — Davorin Dimic, posestnikov sin, 5 tednov. — Valentin Klinar, hiralet, 76 let. — Ivan Hvala, užitar-hiralet, 68 let. — Ferencz Pongracz, pionir. — Šime Vulić, pešec. — Vencel Tomašek, pešec. — Josip Knet, pešec.

**Ij Deželna zadruga brivcev in frizerjev** na Kranjskem naznanja, da bodo v ponedeljek dne 25. t. m. brivnice odprte do opoldne, v torek dne 26. t. m. bodo pa cel dan zaprte.

## Vojaške vesti.

Iz seznama izgub št. 495.

Kadet Sinkovič Adolf, 2. polk tirolskih lovcev, Maribor, 1895, ujet; inf. Anžlovar Franc, 5. dom. pp., 1. s., Sežana, 1889, ujet; inf. Bele Franc, 87. pp., Ptuj, 1873, ujet; inf. Beniger Josip, 5. dom. pp., III. odd. stroj. pušk. Trnovo, 1884, ujet; inf. Bizjak Josip, 5. dom. pp., 11. s., Oseje, 1893, ujet; inf. Bizjak Andrej, 5. dom. pp., 1. s., Postojna, 1895, ujet; inf. Blažič Ivan, 17. pp., Domžale, 1895, ujet; inf. Cerar Janez, 17. pp., 3. nad. s., Moravče, 1887, ujet; inf. Čuden Josip, 17. pp., 1. s., celovška okolica, 1887, ujet; inf. Fakin, 5. dom. pp., 2. s., Škrlbina, 1887, ujet; inf. Gabrovac Ludvik, 5. dom. pp., 1. s., Sežana, 1895, ujet; deseterik Godina Jurij, 5. dom. pp., 2. s., Trst, 1894, ujet; inf. Jenko Ivan, 17. pp., 16. s., Naklo, 1891, ranjen in ujet; inf. Korkovič Avgust, 87. pp., Konjice, 1884, ujet.

Izgube 7. lovškega bataljona.

(Iz seznama izgub št. 495.)

Mrtvi: Patr. vodja Benedičič Ivan, 3. s., Tolmin, 1890 (1.—31./7. 1916); lovec Berce Nikolaj, 2. s., Lajše, 1896 (1.—31./7. 1916); lovec Bergant Jurij, 3. s., Selca, 1896 (1.—31./7. 1916); lovec Bergant Ivan, 1. s., Mengeš, 1893 (1.—31./7. 1916); podlovec Bizjak Ivan, 2. s., Dol. Otlica, 1878 (1.—31./7. 1916); lovec Bolte Mihael, 3. s., Domžale, 1896 (1.—31./7. 1916); patr. vodja Dolinar Josip, 3. s., Črni vrh, 1896 (1.—31./7. 1916); lovec Frantini Franc, 2. s., Loke, 1896 (1.—31./7. 1916); lovec Glavič Iv., 3. s., Rudnik, 1885 (1.—31./7. 1916); lovec Jan Valentin, 2. s., Gorje, 1891 (1.—31./7. 1916); podlovec Jonke Ivan, 3. s., Kočevje, 1891 (1.—31./7. 1916); patr. vodja Jezovšek Franc, 1. s., Konjice, 1894 (1.—31./7. 1916); lovec Justin Franc, 3. s., Mošnje, 1883 (1.—31./7. 1916); lovec Koblar Ernest, 1. s., Železniki, 1916 (1.—31./7. 1916).

## Podpisovanje V. vojnega posojila.

Pri Kranjski deželni banki kot subskripcijskem mestu in članu konsorcija za izpeljavo državnih kreditnih operacij, je do 18. tega meseca podpisalo 354 strank skupno 10.466.300 K V. vojnega posojila, od tega odnada na amortizacijsko drž. posojilo 5.028.300 K in na državnozakladne liste 5.438.000. Med drugimi so podpisali: »Vzajemna zavarovalnica« v Ljubljani 40.000 K; neimenovani župni urad 80.000 K; občina Kamnik 50.000 K; Franc Peterca 25.000 K; občine: št. Jurij pri Radečah 25.000 K; Mengeš 5.000 K, Litija 10.000 K, Begunje 10.000 K, Črni vrh 9.000, Selca 5.000 K, Hrenovce 5.000 K, Šmartno pri Litiji 6.000 K, št. Vid pri Vinavi 10.000 K, Bled 5.000 K, Vipava 5.000 K, Trzin 5.000 K, Sinadole 5.000 K, Trnovo 10.000 K, Dolenji Logatec 6.000 K, Žiri 8.000 K, Cerklje na Dolenjskem 2.000 K, Smerje 1.000 K, Stari trg pri Ložu 10.000 K, Dolenja vas pri Senožetah 1.000 K, D. M. v Polju 4.000 K, Ovsje 1.000 K, Mošnje 5.000 K, Predoslje 1.000 K, Zagorje ob Savi 1.000 K, Erzeli 1.000 K, Iška Loka 1.000 K, Ajdovce 1.000 K, Rašica 100 K, Brusnice 700 K, Dob 500 K, Podhruska 500 K, Mlaka 100 K, Črni potok 1.000 K, Zgornje Vreme 2.000 K, št. Vid pri Cerknici 1.000 K, Radeče 200 K, št. Rupert 1.000 K, Slap 2.000 K, Lože 2.000 K, Dovje 3.000 K, Črnuče 1.000 K, Lancovo 500 K; okrajni cestni odbor v Postojni 2.000 K; Deu-ova dijaška ustanova 2.200 K. Fr. Jožefa jubilejna ustanova za uboge dijake v Idriji 1.000 K; F. Vrhovšek 10.000 K; rodbina Pintbah 5.500 K; po g. A. Stenovec: F. Smrkoli 1.200 K, J. Smrkoli 1.000 K, I. Šeslar 2.000 K; S. Šeslar 2.000 K, F. Šeslar 2.000 K, I. Močnik 1.000 K, rodbina Lavrin 1.000 K, A. Lavrač 100 K; — po g. J. Dežman: F. Prime 1.000 K, J. Urh 1.000 K; M. Urh 2.000 K; J. Jan 5.000 K; J. Košir 5.000 K; J. Flis 2.000 K; I. Kenda 2.000 K; A. Šimec 1.000 K; M. Medvešek 1.000 K; F. Erbežnik 1.000 K; F. Kopač 1.000 K; po g. županu Perne: J. Dremelj 2.000 K, J. Škrjanec 1.000 K; A. Praznik 1.000 K, M. Perne 1.000 K, I. Kraljič 1.000 K, I. Garvas 1.000 K, I. Kraljič 2.000 K, F. Hribar 2.000 K, F. Trontelj 2.000 K, J. Valentinič 2.000 K, M. Žužek 1.000 K, T. Zupančič 1.000 K, N. Rebolj 1.000 K, J. Kadunc 1.000 K, J. Škrjanc 1.000 K; R. Škufca 2.000 K, A. Žmuc 2.000 K, A. Gale 1.000 K, J. Prime 1.000 K, J. Trontelj 1.000 K, F. Trontelj 1.000 K, M. Janežič 1.000 K, A. Škufca 1.000 K; M. Boh 400 K; — J. Ravnohrib 1.000 K; Pohleven 1.000 K; J. Bradaška 1.000 K; P. Hafner 1.000 K; J. Hafner 1.000 K, M. Hafner 1.000 K; F. Ruper 1.000 K; A. in F. Rus 3.000 K; župni urad Mošnje 2.000 K; F. Karpe 3.000 K; F. Keber 1.000 K; J. Keber 2.000 K; J. Brodnik 1.000 K; F. Drobnik 2.000 K; I. Kopač 2.000 K; sopolstestniki v Ratečah 5.000 K; M. Mrak 1.000 K; A. Luzner 2.000 K; M. Oblak 1.000 K; J. Košir 2.000 K; M. Potočnik 1.000 K; ob-

činska hranilnica v Postojni 7.000 K; M. Bolta 1.000 K; F. Lavrič 300 K; M. Sušnik 100 K; M. Knif 100 K; F. Križaj 200 K; župni urad Sora 650 K; J. Hafner 1.000 K; G. Hruševka 200 K; občina Žalna 300 K; občina Šmartno 1.000 K; Dijski dom misijonske družbe 2.000 K; I. Sajovic 200 K; A. Potočnik 100 K; J. Jereb 200 K; F. Heinrichar 5.555 K; J. Koman 500 K; J. Zakotnik 200 K; T. Pogačar 200 K; dr. I. Bezjak 400 K; župni urad Kresnice 500 K; občina Trata 1.000 K; župni urad Velike Lašče 700 K; župni urad sv. Kancijan 200 K; F. Vadjal 100 K; M. Fatur 300 K; G. Štaver 200 K; občina Zagorje 5.000 K; J. Okorn 1.000 K. — Ker je subskripcijski rok za V. vojno posojilo bil podaljšan, sprejema se nadaljne prijave Kranjska deželna banka v Ljubljani, Deželni dvorec.

**Pri Jadranski banki,** podružnici Ljubljani, se je nadalje podpisalo na V. vojno posojilo: Neimenovana hranilnica 11.200 K; Vinko Prohazka, lekarnar, Ljubljana, 1000 kron; Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani 10.000 K; Neimenovana zadruga 500.000 K; Anton Tonej, kavarnar, Ljubljana, 1000 K; Miha Narobe, Dolenja vas pri Rudniku, 1000 K; Ivan Končina, Gorenja vas pri Zatičini, 1000 K; Neimenovani, Kranj, 1000 K; Fran Hauptmann, Ljubljana, Dolenjska cesta, 1000 K; Josip Zidar, trgovec, Ljubljana, 6000 K; Občinska hranilnica v Postojni 10.000 K; Neimenovana hranilnica za svoj račun 40.000 K in za račun svojih strank 26.900 K; A. Kraja, veletrgovec, Grahovo, 2000 K; Jakob Kavalar, Rateče, 600 K; Neimenovani, Ljubljana, 1000 K; B. Čvančara, drogerija, Ljubljana, 2000 K; Josip Hertman, Velike Lašče, 300 K; Rudolf Bunc, Šiška, 100 K; Josip Kunstel, veletrgovec, Vrhnika, 20.000 kron.

**Pri Mestni hranilnici ljubljanski** so nadalje med drugimi podpisali: Požarno društvo v Selah na Koroskem 200 K, Deželna zadruga fotografov v Ljubljani 1000 K, Josip Zupan, posestnik in trgovec z lesom v Dovjem, 1000 K, Alojzija Fister, trgovka v Ljubljani, 1000 K, Ivan Zagorec, črnovojniški stražmojster v Metliki, 1000 K, Marija Funtek, soproga c. kr. profesorja, 500 K, Franciška Sterle 100 K, Rudolf Lahinar, deseterik težkega domobr. art. polka 22/2, 100 K.

**Pri C. kr. prav. splošni prometni banki** podružnici v Ljubljani preje J. C. Mayer so na V. avstrijsko vojno posojilo med drugimi podpisali: provizijska blagajna bratovske skladišnice v Zagorju ob Savi 10.000 K, bolniška blagajna br. skl. v Zagorju ob Savi 10.000 K, g. dr. V. Gregorič, primarij, Ljubljana, 12.200 K, lastniki tvrdke J. C. Mayer v Ljubljani 50.000 K, gospa Marija pl. Polz v Ljubljani 6000 K, gđe. Gretl pl. Polz 9300 K, kapitel in župna cerkev v Novem mestu 3000 K, Občinska hranilnica v Krškem 100.000 K, g. mag. R. Sušnik, lekarnar, Ljubljana, 3000 K, g. Viktor Schiffer v Ljubljani 5000 K, g. Paul Seemann tovarnar, Ljubljana, 30.000 K, g. Ignaz Elsner, c. kr. stotnik, Sternthal, 1000 K, gospa Marija Boh, šentjurij pri Grosupljem, 2000 K, preč. g. Janez Debeljak, št. Jurij pri Grosuplju, 1000 K, g. Jožef Goršič, št. Jurij pri Grosuplju, 1000 K, tvrdka St. & C. Tauzher, Ljubljana, 7000 K, gosp. Franc Vintar, Hrušovec pri Straži, 2000 K, preč. g. dr. Jos. Dolenc, Ljubljana, 1000 K, tvrdka G. Tönnies, Ljubljana, 20.000 K, C. kr. črnovojni. železn. obrambna stotnija v Borovnici 14.300 K.

**Pri Ljubljanski kreditni banki** kot očiščenem subskripcijskem mestu je do vstetega 16. t. m. podpisalo 574 strank skupaj 8.592.800 K V. 51/2% avstrijskega vojnega posojila. Med drugimi so nadalje podpisali: Mestna hranilnica v Kranju 150.000 K, Posojilnica za ilirsko-bistriški okraj, Trnovo, 70.000 K, Mestna hranilnica v Kamniku nadaljnih 84.300 K, Posojilnica v Zagorju ob Savi nadaljnih 13.200 K, Hranilnica in posojilnica v št. Jerneju na Dolenjskem nadaljnih 12.000 K, Posojiln. v Ribnici nadaljnih 10.000 K, »Dalmaspoi podjetništvo za zgradbo železnice Knin—Pribudič, Knin 10.000 K, Okrajna posojilnica in hranilnica, Škofja Loka, nadaljnih 8000 K, Hranilnica in posojilnica, št. Jernej, Dolenjsko, nadaljnih 8000 K, Kmetijska posojilnica vrhniške okolice, Vrhnika, 8000 K, Peter Kobel, Kranj, 5000 K, Ivan Jelačin, Ljubljana, 5000 K, Dr. Josip Oblak, odvetnik, Ljubljana, 5000 K, ing. Hans Zapfe, Ljubljana, 4000 K, Posojilnica v Radovljici 4000 K, Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki nadaljnih 4000 K, Trgovski gremij v Ljubljani 3000 K, Franc Demšar, Zalilog, 2000 K, Josip Turk, Ljubljana, 2000 K, Gabrijel Bevk, Cerkno, 2000 K, Josip Rudež, graščak na Tolstem vrhu, 1000 K, Josip Bricej, c. kr. nadporočnik, 1000 K, Štefan Koren, Slov. Bistrica, 1000 K, Janez Zupan, Šmartno ob Savi, 1000 K, Gašper Budkovič, Boh. Bistrica, 1000 K, Rudolf Marčič, c. in kr. stotnik, Skader, 1000 K, dr. Alojzij Praunseis, Ljubljana, 1000 K, Alojzij Pegan, c. kr. notar, Idrija, 1000 K, Ivan Pangerc, Selo pri Bledu, nadaljnih 1000 K, Podporno društvo II. c. kr. državne gimnazije, Ljubljana, 300 K, Anton Škof, Ljubljana, 250 K, Ignacij Žargi, Ljubljana, 250 K, Metod Zorman, Ljubljana, 250 K,

Josip Tolazzi, Logatec, 250 K, Adolf Milavec, Ljubljana, 100 K, Marija Šiška, učenka III. razreda, Ljubljana, 100 K, Nada Tavečar, učenka III. razr., Ljubljana, 100 K, Edvard Grapulin pri domobranskem polku 27, Admont, 50 K, Perugijski Musig pri domobranskem polku 27, Admont, 50 K.

**Pri podružnici Avstro-ogreke banke v Ljubljani** so nadalje podpisali: neimenovana zadruga 100.000 K, dr. Vinko Gregorič, II. Bistrica, 1000 K, Andrej Podboj, Ribnica, 2000 K, kurat Evst. Rajd 4000 K, Gjebič-Marušič, polkovnik, 1500 K, Jurij Szeveri 1000 K, Janez Sitar, prostak, 100 K, inž. Schier 300 K, Kranjska hranilnica 2.000.000 K, pl. Pohl, podpolkovnik, 1000 K, Fil. Supančič 5000 K, neimenovana hranilnica 69.000 K, Jean Schrey 10.000 K, Alojzij Kobal, Studeno, 5000 K, Angela Grahek 1000 K, dva neimenovana 127.100 K, Alojzij Semič 2000 K.

**Pri Hranilnici kmečkih občin v Ljubljani** se je subskribiralo za peto 51/2% avstrijsko vojno posojilo (40 letno): župni urad Ljubno 650 K, župni urad Zabnica 5300 K, dekanjski urad v Postojni 10.000 K, župni urad Sv. Gora pri Litiji 600 K, duhovniški urad Voglje 900 K, župni urad Špitalič 1500 K, župni urad št. Vid pri Zatičini 18.000 K, župni urad Studeno 1200 K, Za pet in pol letno: Nikolaj Žugelj, župnik, Kringa, 1000 K, župni urad Dobrava pri Kropi 6000 K, Vršena boln. blagajna tvrdke Karel Pollak v Ljubljani 2000 K, župni urad Stopiče 1000 K, župni urad Lozice 2800 K, občina št. Vid nad Ljubljano 2200 K, Martin Štular, župnik, Trboje, 1000 K, občina Horjul 10.000 K, župni urad Studeno 7000 K in Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani 100.000 K.

**Pri Mestni hranilnici v Kamniku** so podpisale 5. avstrijsko vojno posojilo sledeče stranke: Mestna hranilnica v Kamniku za svoj lasten račun 100.000 K, Ignac Vrtičič, Sela, 1000 K, Anton Svetic, Kamnik, 20.000 K, Franc Habjan, Stob, 1000 K, Neimenovan, Kamnik, 1000 K, Josip Adamič, Domžale, 5000 K, Okrajna bolniška blagajna v Kamniku 4000 K, Meščanska korporacija v Kamniku 30.000 K, Ivana Zentner v Kamniku 1000 K, Zadruga meščanskih obrtov št. 4 200 K, Ana Golob v Nevljah 1000 K, Jože Kališnik, Poto, vojniški komisionar, 1000 K, Valentin Brodar, Vrhovlje-Rafolče, 1000 K, Lovrenc Preklet v Nevljah 200 K, Jakob Faganel, Šempas, 100 K, Karel Skala, Kamnik, 3000 K, Fran Toni, Kamnik, 4000 K, Franc Sešek, Šmarca, 3000 K, Jožefa Sešek 2000 K, Lovrenc Bergant, Kamnik, 2000 K, Rado Medič, lesni trgovec v Kamniku, 1000 K.

**Za slovenske stenografe** je izšla ravnokar prof. Novakova knjižica Zaznamek okrajšav korespondenčnega pisma za ceno 3 K. Delo obsega izbiro najobčnejših okrajšav in stenografskih samoznakov v alfabetičnem redu in je velikega praktičnega pomena.

**Krasen molitvenik** za one, ki pogosto pristopajo k mizi Gospodovi, je ravnokar izšel pod naslovom »Kruh življenja«. Štirideset različnih obhajilnih molitev, primernih svetim časom cerkvenega leta. Po L. Soengenu preveli gorški bogoslovci. Po pomnoženju izdaji priredil Andrej Zupanc. Cena za vezan izvod z rdečo obrezo 3 K.

**Za Božič in novo leto:** Vojaške narodne pesmi za štiri glasove, vezano 1 K 50 vin., v platno 1 K 80 vin., po pošti 20 vin. več. Najlepše in najcenejše darilo! Naroča se tudi pri izdajatelju: Fr. Marolt, Ljubljana.

**Stare bolečine** se zopet ponove, ko se spreminja vreme, kajti telo je zelo občutljivo za spremembe pri temperaturi. Priporočamo za naglo odstranitev takih bolečin v udih in na telesu Fellerjev rastlinski esenci izvleček z zn. »Elsa-fluide«. Predvojnec cene: 12 steklenic pošlje franko za šest kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž 16 (Hrvaška). Nasvetujemo Vam to dobro, bol lajšajoče sredstvo, da ga imate vedno pripravljenega v hiši, ker ga priporočajo zdravniki, in da ga imate v slučaju potrebe pri roki. Milo odvajalno sredstvo, ki krepi želodec, so Fellerjeve »Elsa-kroglice«. 6 skatelj franko 4 K 40 vin. (s)

## ZAHVALA.

Povodom prebriske izgube moje nepozabne, ljube soproge

**Helene Tomec**

izrekam za izkazano srčno sočutje, ter številno spremstvo na zadnji poti iskreno zahvalo; posebno se prečisti duhovščini. Bog plačaj stotero!

ST. VID n. Ljublj., 21. dec. 1916.

Franc Tomec, soproga.

Prodaja se

**hiša**

v Ljubljani s prodajalnim lokalom in vodo stanovanj. Se raje se zamenja z manjšo hišo in večjim vrtom. Pojasnila v Novem Vodmatu Vedmatska ulica št. 75 od 2 do 4 ure popoldne.

**Podpisovanje petega 5 1/2 % austr. vojnega posojila**

Prijave sprejema še nadalje

## Ljudska posojilnica v Ljubljani

Pogoji, kakor so bili objavljeni.  
Papirji vojnega posojila se sprejemajo brezplačno v skrambo in upravo.

### Pogrešane družine s Primorskega.

Lavrenčič Franc z Vrha pri Gorici, sedaj begunec v Deinzenndorfu na Niževavstrijskem, išče svoja sinova Janeza in Franca Lovrenčič, ki sta adšla 15. marca 1915 k vojakom in potem se nič ne ve, kje se nahajata. Kdor bi kaj vedel, se prosí, da sporoči na zgornji naslov. — Iščem pogrešano družino iz Gorice; pred vojno je stanovala v ul. Buffolini št. 18. — po imenu Vulc. in gospodično Ruter Berto; odkar smo bežali iz Gorice, ne vem nič od njih. Ako bi kdo vedel kaj o njih, naj sporoči Karmelu Kristjančič, Palternsdorf, Nieder-Österreich. — Simčič Ivan, doma iz Šmarina, p. Kojško, vas imenja, bi rad zvedel za svojega brata in za ostale. Poročila ni dobil že leto dni. Njegov naslov je: Ivan Simčič, Ldsch. Reg. 1/III., /3. — Kje se nahaja Karl Ličen, nazadnje stanujoč v Remberku (pod Taborom). Kdor bi vedel, naj sporoči na naslov: Amalija Ličen, Gross Inzendorf Nr. 141, Post Zistersdorf, Nied. Österreich. — Kdo kaj ve o Viktorju Metlikovcu iz Volčjega grada pri Komnu, pp. ki je odšel meseca septembra na ... bojišče in se ni od tega časa več oglašil, naj blagovoli sporočiti njegov naslov Alojziju Štolfa, Heilstätte Hörgas, p. Gratwein, Stajersko, za kar se mu izraža že tem potom najiskrenejšo hvaležnost. — Okretič Matija, doma iz Kostanjevice na Primorskem, išče svoje znanke in prijatelje. Naslov: Matija Okretič, Kostanjevica 47, Dolenjsko. — Išče se Neža Rutar, šivilja, stanujoča v Gorici, via Venturini 13. Pojasnila prosí Alojzija Kancler, Zatičina. — Antonija Marušič, Ribnica 32, p. Plass, Češko, išče svojega 17letnega sina Antona Marušič iz Opatjega sela 8, ki je služil v St. Andrežu št. 140. — Filip Susteršič iz Kraine vasi sedi pri 27. dom. pp. 1. st., III. vod. išče svojo mater. — Edvard Tratnik, Barackenlager, Bruck a. d. Leitha, išče Angelo Batistič, Janeza in Barbaro Batistič, doma iz Renč. — Franc Krpan, k. u. k. Reservspital, V. Abt., Zimmer No. 272, Krems, N. Ö., išče svojo eno Jožefo Krpan, ki je stanovala v Renčah pri Gorici. — Bajt Peter, k. u. k. Reservspital, 6. Abt., Zimmer No. 3, Iglau, Morava, išče svojega očeta Matija Bajt, doma iz Marija Celj, županstvo Kanal. — Alojzij Vovk, Ziegelfabrik, Palternsdorf, N. Ö., išče Valentina Vovk, doma iz Mirna. — Kodelja Ivan, k. k. Baukomp. No 1/Lir. 5, Befestigungsgruppe, bojišče, išče Antona Jež iz Grgarja. — Josip Brankovič, Garnisonsspital No. 8, 2. Abt., Zimmer 42, Ljubljana, išče Terezijo, Antonijo in Marijo Brankovič. — Družine Karoline Martinuc iz Mirna št. 238 pri Gorici z družino Alojzija Zigon iz Renč št. 280 je sledeči naslov: Podklanec št. 21, pošta S d r a ž i c a, Kranjsko. Obenem želi družina Martinuc, če bi kdo vedel o njenem gospodarju Ivanu Martinuc, ki se je nahajal v srbskem ujetništvu, zdaj pa ni nobenega poročila o njem že od 28. junija 1915.

### Pogrešani vojaki.

Išče se Palik Anton, 5. dom. pp., 3. nad. stot., Köflach, Stajersko; pojasnila prosí Palik Avguštin, Suha št. 31, Škofja Loka. — Pogreša se Janez Sever, epšec pri ... polku, 6. st., 2. vod. Po izjavi brata njegovega je bil ranjen dne 27. oktobra t. l. na ... v bolnici, od tedaj ni več glasu o njem. Ako kdo tovarišev kaj ve, se vljudno naproša sporočiti to ženi Franciški Sever iz Vrha 287, p. Rihenberg, sedaj begunca v Kresnicah ob Savi. — Franc Stanta, iz Mirna pri Gorici, sedaj v Palternsdorfu, Nied. Österr., išče svojega sina Franca Stanta, ki je služil pri 27. dom. pp., 2. stot. — Valerija Valentincič, Flüchtlingslager, Baracke 69, Steinklamm bei Rabenstein, išče kornorala Antona Sevov, 5. oddelek strojnih pušk.

### Podpišite V. vojno posojilo.

### Zahvala.

Za vse nam povodom bridke izgube našega umrlega nepozabnega sina, brata, strica in svaka, gospoda

### Pavla Kramer na Polzeli

izkazano srčno sožalje, za udeležbo pri pogrebu itd., izrekamo častiti duhovščini na Polzeli, posebno častitemu g. župniku Ivanu Jodl in g. Juliju Žigan kakor tudi slavnemu občinstvu našo iskreno zahvalo.

TRBOVLJE, 19. decembra 1916.

Zalujoča rodbina  
Kramer.

2995

Ivan Čučič, star 17 let, iz Vrtože štev. 85, je bil v vojaški (prej mestni) bolnišnici v Gorici, 6. avgusta so ga odpeljali iz Gorice v neko drugo bolnišnico.

### Kdor bi vedel

kaj o njem, se prosí, da bi to naznanil njegovemu očetu Francu Čučič, Batuje, p. Cralče na Goriškem. 2945 8

Odda se velika prijazna

### soba

pod „soba št. 2993“ na upravnistvo „Slovenca“.

## MAGISTER

ali

## ASISTENT

dama ali gospod

se išče

za takojšnji nastop

za lekarno v

## STUBICI

Ponudbe na

E. V. FELLER, ZAGREB,  
Jurjevska ul. 31, Hrvatsko.

Izurjena, izkušena

## defektorica

za takojšnji nastop se išče za lekarno v STUBICI. Ponudbe na E. V. FELLER V ZAGREBU, JURJEVSKA ULICA 31, HRVATSKO.

## Milo za pranje!

dobro blago v originalnih zabojih á ca. 60 do 75 kg tovarniška teža, dalje

KISOVO KISLINO 80 %

SLIVOVKO  
TROPINOVEC

in RUM oddaja po najnižji ceni, dok. traja zaloga, tvrdka

A. KUŠLAN, Ljubljana, Karlovska c. 15.

Karl Kumar, Pogačarjev trg, Ljubljana

priporočam slav. občinstvu tu in na deželi svojo zalogo

## čebule, česnija

in limon

po najnižji dnevni ceni. 2947

## Prazne vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah trgovska firma J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko. — Istotam se kupujejo po najvišjih dnevni cenah

## suhe gobe.

2383

## Hiša

se proda ali da v najem z vrtom; tudi se proda prodajalniška oprava v Šmarju št. 9 pri Grosupljem.

## Zamaške

nove in stare kupi vsako množino tvrdka JELAČIN & Ko. Ljubljana ljubljanska industrija probkovich zamaškovi

## Orehov les

v hlohlih,

## Kostanjev les

v polenih in hlohlih

## kupim

vsako vagonsko množino po najvišji dnevni ceni. J. POGAČNIK, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

## 1 liter izvrstnega jedilnega olja za 1 K

si lahko naredi vsak sam iz mojega najbolj priporočljivega Caraghee „Morskega mahu“ s priloženimi dodatki in z natančnim navodilom. Opozorjam pa cenj. svoje odjemalce, da se prodaja različne vrste mahu in druge podobne reči za napravo olja. Iz mojega Caraghee „Morskega mahu“ in po mojem natančnem navodilu napravljeno olje se ne loči nič od pravega olja ter se obdrži več tednov. Vsakomur je na razpolago na stotine priporočilnih najboljših pisem. — Po pošti se pošilja najmanj 6 zavitek. Razpošiljalnica IVAN UREK Ljubljana 5, Mestni trg 13.

## KOSTANJEV LES

plačuje vedno najvišje cene in sprejema pismene ponudbe z navedbo množine lesa in cene

### JOSIP KRALJ

Ljubljana, Franca Josipa cesta 7.

2996

## Razglas.

Dne 2. januarja 1917 ob 10. uri dopoldne se bo vršilo v deželni dvorcu (Kongresni trg) XXIX. žrebanje obveznic 4% deželnega posojila vojvodine Kranjske.

### Deželni odbor kranjski,

v Ljubljani, dne 20. decembra 1916.

Dostavitev ! takoj! Brez pomisleka so Dostavitev ! takoj!

## Jos. Petelinca

šivalni stroji najlepše in času najprimernejše božično in novoletno darilo.

Ti stroji znamke „Gritzner“ in „Afrana“ so najboljše sedanosti, šivajo, vežejo (šitkajo), krpajo (mašijo) perilo in nogavice, ter imajo 10 letno garancijo, krogličen, brezsumen tek, ter biserni ubod. Vedno v zalogi priprave in luxus opreme, ter stroji najnovejših sistemov. Pouk v ravnanju s strojem kot tudi umetno vezenje, krpanje perila ter šivanje z aparati vsaki čas in povsod brezplačno. 2978

Čim preje kupiš, ceneje kupiš — dobro le v Ljubljani, sv. Petra nasip 7, blizu frančiškanskega mostu, levo ob vodi, 3 hiša pri

## Jos. Petelinca.